พิมพ์ครั้งที่ ๔

(ฉบับไทย-จีน)

พระไภษัชยคุรุ ไวฑูรยประภาตถาคต ปูรวปณิธานสูตร

ภิกษุจีนวิศวภัทร (釋聖傑) แปล

พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปูรวปณิธานสูตร

ภิกษุจีนวิศวภัทร (釋聖傑) แปล

หมื่นกุศลธรรมสถาน

萬德圓通壇

อโรคยา ปรมาลาภา
ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ

พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปูรวปณิธานสูตร

(ฉบับไทย-จีน)

จัดพิมพ์เพื่อขอพระราชทานน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเป็นพระราชกุศล

แด่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ครบ ๘๐ พรรษา

ภิกษุจีนวิศวภัทร แปล

จัดพิมพ์โดย

คณะศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ธรรม หมื่นคุณธรรมสถาน

สำนักงานเลขที่ ๒๕๖-๗ หมู่ ๘ แขวงอนุสาวรีย์

เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๒๒๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๙๗๐-๕๔๕๒

http://:www.mahaparamita.com

พิมพ์ครั้งที่ ๔

เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ภาพปก : ภาพวาดลายทองพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์อัครสาวก
และมหายักษ์เสนาบดี วัดหยวนทง สาธารณรัฐประชาชนจีน

ดำเนินการผลิตโดย บริษัท ส่องศยาม จำกัด

ออกแบบปก ทองทิพย์ สุทธกรณ์

藥師琉璃光如來本願功德經

พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต ปูรวปณิธานสูตร

นวมินทราศิรวาท

สรวมชีพบูชิตอิศเรศ　　พระภูเบศนวมินทร์ปิ่นสยาม
พระคุณครองป้องประเทศทุกเขตคาม　　พระเดชปรามปราบวิกฤตพิชิตภัย
หกสิบปีเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ　　ครองแผ่นดินปิ่นกษัตริย์นิรัติศัย
สุแปดสิบพระชนมพรรษาจอมราชัย　　ไทยเป็นไทร่มเกล้าเนานิรันดร์
คุณธรรมแบบอย่างสร้างเสริมชาติ　　ตามพระราชดำรัสคือมิ่งขวัญ
หนึ่งพากเพียรอดทนผลอนันต์　　สองมุ่งมั่นส่งเสริมชนเป็นคนดี
สามซื่อสัตย์สุจริตคิดแน่วแน่　　สี่เผื่อแผ่น้ำใจกันทุกหน้าที่
ห้านิสัยใฝ่ประหยัดจัดพอมี　　หกรู้รักสามัคคีไมตรีงาม
เจ็ดเศรษฐกิจพอเพียงเลี้ยงชีวิต　　ข้อควรคิดทั่วหน้าประชาสยาม
พระประสงค์ให้ไทยสุขทุกเขตคาม　　โดยยึดตามคุณธรรมนำชีวี
อัญเชิญคุณพระไตรรัตน์เฉกฉัตรแก้ว　　อันพรายแพร้วผ่องประภัสสร์จรัสศรี
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลพิพัฒน์สวัสดี　　กตัญชลีขอพระองค์ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า
คณะศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ธรรม หมื่นคุณธรรมสถาน
(หม่อมราชวงศ์อรฉัตร ซองทอง-ร้อยกรอง)

ที่ รล ๐๐๐๓.๓/๖๙๒๒ สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๕๐

เรื่อง อนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

เรียน นายชาตรี มณีปัทมเกตุ ประธานคณะศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ธรรม หมื่นคุณธรรมสถาน

อ้างถึง หนังสือคณะศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ธรรม หมื่นคุณธรรมสถาน ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ธรรม หมื่นคุณธรรมสถาน ขออนุญาตเชิญตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ไปประดิษฐานที่ลูกแก้วพระศรีอารยเมตไตรยมหาโพธิสัตว์ และลงพิมพ์ในหนังสือพระสูตรมหายาน **"พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปูรวปณิธานสูตร"** เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สำนักราชเลขาธิการพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติฯ ได้ **เฉพาะลงพิมพ์ในหนังสือพระสูตรฯ เท่านั้น** กับขอเรียนว่า หนังสืออนุญาตฉบับนี้ ห้ามนำไปใช้ในการโฆษณาหรือแสวงหาผลประโยชน์อื่นใดทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติฯ จะต้องมีรูปแบบและสีถูกต้องตามที่ทางราชการกำหนดดังที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ)

รองราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทนราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์

โทร. ๐-๒๒๒๕-๓๔๕๘-๖๒ ต่อ ๓๓๐๖

โทรสาร ๐-๒๒๒๒-๒๑๐๔

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

เนื่องในวโรกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐยิ่ง ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ นี้ บรรดาราษฎรทุกหมู่เหล่า ที่ได้พึ่งพิงอยู่ใต้ร่มพระบรมโพธิสมภาร ล้วนปลาบปลื้มยินดีเป็นที่สุด แล้วพากันสร้างกุศลดีงามเพื่อขอพระราชทาน น้อมเกล้าฯถวายเป็นพระราชสักการะแด่องค์พ่อหลวงผู้ทรงเป็นที่สุดแห่งดวงใจ ด้วยความจงรักและภักดี

คณะศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ธรรม หมื่นคุณธรรมสถาน จึงถือโอกาสนี้จัดพิมพ์พระธรรมสูตรนิกายมหายานนามว่า **“พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปูรวปณิธานสูตร”** ซึ่งเป็นธรรมบทที่ว่าด้วยพระประวัติ พระมหาปณิธาน มหากุศลของพระพุทธตถาคตเจ้า ที่ทรงพระนามว่า **“ไภษัชยคุรุ”** คือพระพุทธเจ้าที่ทรงเป็นคุรุแห่งการเยียวยาโรคภัย ในภาค ๒ ภาษาไทยและจีน เพื่อขอพระราชทานน้อมเกล้าฯถวายเป็นพระราชกุศลในครั้งนี้ด้วย

ข้าพระพุทธเจ้าในนามของคณะกรรมการคณะศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ธรรม หมื่นคุณธรรมสถาน และผู้มีส่วนร่วมทั้งหลาย ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส น้อมเกล้าฯ ถวายพระพรดั่งนี้ว่า *ด้วยกุศลแห่งการเผยแผ่พระธรรม กุศลแห่งความจงรักภักดีที่บริสุทธิ์ และกุศลบารมีแห่งพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตอันเป็นที่สุด ประกอบกับธรรมพละแห่งพระโพธิสัตว์ผู้เป็นมหาสัตว์ และพระอริยะเจ้าทั้งปวงที่ศุทธิไวฑูรย์พุทธเกษตรแห่งนั้นโปรดจงแผ่พระพุทธรังสีมาเพื่อปกป้องรักษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระผู้ทรงเป็นมหากษัตริย์สุดประเสริฐ ผู้เป็นดวงหทัยของไทยทั้งชาติ ให้ทรงพระเกษมสราญ มีพระพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง พระราชสัมภาระกิจอันคือพระโพธิกิจที่ทรงกระทำเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนทั้งปวงจงสำเร็จสมบูรณ์ดั่งพระราชประสงค์ทุกประการเทอญ.*

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

นายชาตรี มณีปัทมเกตุ

ประธานคณะศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ธรรม หมื่นคุณธรรมสถาน

บทนำ

พระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ทั้งปวง ล้วนคือพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้า อีกทั้งพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้าก็คือพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ทั้งปวง เพราะทรงเป็นผู้ประทานโอสถ คือธรรม เยียวยาสรรพสัตว์ผู้พิการและเป็นโรคทางใจ และเหตุเพราะสรรพสัตว์ เป็นผู้ทุกข์ยากทางกาย ใจจึงทุกข์ ด้วยพระเมตตากรุณาคุณที่ยิ่งใหญ่ไพศาลและพระมหาอุปายโกศลที่เยี่ยมยอดของพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้า ที่จะปลดเปลื้องทุกข์เฉพาะหน้าคือทางกายก่อน เมื่อกายเป็นสุข ไม่ทรมานจากความหิวกระหาย จากโรคภัย ความพิกลพิการ คดีความ ความโง่เขลาหลงผิด จากมิตรชั่ว ฯลฯ แล้วไซร้ จิตใจจึงเป็นสุข **ไม่ทรมาน**เพราะหิวกระหาย **ไม่เวทนา**เพราะป่วยไข้ **ไม่อับอายและลำบาก**เพราะกายไม่สมบูรณ์ เช่น**ผู้หูหนวก**จะสดับฟังธรรมได้ยาก **ผู้ตาบอด**จะเห็นพระพุทธปฏิมา เห็นพระสงฆ์ด้วยตาเนื้อไม่ได้ เกิดปิติจากการเห็นไม่ได้ เว้นแต่เห็นด้วยตาแห่งจิตเท่านั้น **ผู้เป็นใบ้**จะสนทนาธรรมและสรรเสริญพระรัตนตรัยด้วยวาจาไม่ได้ เว้นแต่การสรรเสริญยินดีในจิตใจเท่านั้น **ผู้แขนขาพิการ**ไม่อาจบำเพ็ญโพธิสัตวจริยา ช่วยเหลือสรรพสัตว์อื่นด้วยกายมิได้ เว้นแต่การแผ่เมตตาจิตส่งไปเท่านั้น

ผู้มีคดีความพิพากษา จิตย่อมอาฆาต หวาดระแวงและเป็นกังวล จึงมิอาจบำเพ็ญธรรมได้ **ผู้โง่เขลา**แม้จักมีศรัทธา และใกล้ชิดกัลยาณมิตรผู้มีปัญญามากก็ตาม แต่ด้วยโมหวิบากทำให้พลาดโอกาสที่ดีงามไปได้ และ**ผู้คบมาร คือมิตรชั่ว** ย่อมถูกชักจูงไปทางผิด เกิดมิจฉาทิฐิโดยไม่รู้ตัว แม้ผู้นั้นจะมีปัญญามากก็ตาม

ดังนั้น เมื่อเราท่านทั้งหลาย เป็นผู้มี**กายที่เป็นสุขไม่ทรมาน**เพราะความหิวกระหาย โรคภัย ความพิกลพิการ คดีความ ความโง่เขลาหลงผิด มิตรชั่ว ฯลฯ แล้วไซร้ จงอย่านำ**ความอิ่มหนำสำราญ**โปรยเสียซึ่งประโยชน์ ทิ้งขว้างไม่เผื่อแผ่ผู้ยากไร้ นำ**ความแข็งแรง**ข่มเหงผู้อ่อนแอ **ความมีกายที่สมบูรณ์**กระทำชั่ว เช่นใช้หู**ฟัง**อกุศลวาจา คือ ฟังคำเท็จ ฟังคำหยาบคาย ฟังคำส่อเสียด ฟังคำเพ้อเจ้อ ใช้**ตา**ที่แจ่มใสทัศนาอกุศลรูป คือภาพที่ก่อให้กิเลสตัณหาทะยานอยาก อิจฉาริษยาเกิดขึ้น ใช้**ปาก**กล่าวอกุศลวาจา คือการกล่าวเท็จ กล่าวหยาบคาย กล่าวส่อเสียด กล่าวเพ้อเจ้อให้ร้ายพระรัตนตรัยและผู้อื่นให้เสียหาย นำความมี**องคาพยพและอายตนะ**ที่สมบูรณ์ ไปใช้ชีวิตด้วยความประมาท หลงระเริง และหลงผิด เช่น ใช้กายของตนนี้พล่าผลาญชีวิตสัตว์อื่น ลักขโมยทรัพย์ผู้อื่น และละเมิดคู่ครองผู้อื่น มิใช้กายที่ได้มาแสนลำบากนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเหมาะกับการได้ร่างกายมนุษย์ในชาตินี้ โดยการบำเพ็ญธรรมเพื่อหลุดพ้นจากวัฏสงสารที่อันตรายนี้ ด้วยมนุษย์ทำกรรมชั่ว เป็นเหตุให้สัตว์ในอบายภูมิเพิ่มจำนวนมากขึ้น

สัตว์คือ ผู้ที่ยังต้องเวียนว่ายตามวิบากแห่งกรรมดีและชั่วในสังสารวัฏแห่งนี้ **อบายภูมิ**ก็คือ สถานที่ผู้ปราศจากคุณธรรมความดีไปเกิดรวมกันอยู่ ถ้ากล่าวให้ละเอียดลงไป ในตัวสัตว์ทุกผู้ ล้วนมีพุทธเกษตร สวรรค์ อบายภูมิและภูมิอื่นๆอยู่พร้อม หากสมณะชีพราหมณ์ ไม่ทรงศีลาจารสำรวมกาย มีจิตมิตรงกับคำพูดและการกระทำ ห่างไกลธรรมปฏิบัติ พอกพูนเครื่องเศร้าหมองสารพันวาจามิตรงกับใจ บุตรหลานบริวารไม่กตัญญู ข้าราชการขุนนางไม่ซื่อสัตย์ คู่ครองละโมบในกามอื่น มิตรสหายมิคบหากันด้วยใจจริง

ฯลฯ ผู้กระทำอกุศลกรรมนี้ ล้วนดุจตกอยู่ในอบายภูมิในปัจจุบัน และต้องตกอบายภูมิในอนาคต

หากมี**ใจสูง**ย่อมได้เป็นชาวสวรรค์มีวรรณะผ่องใส เป็นที่รักใคร่แก่ผู้ได้พบเห็น หากเกิดมาเพื่อช่วยเหลือสรรพสัตว์อื่นโดยมิหวังผล ย่อมเป็นพระโพธิสัตว์ผู้เสด็จมาแต่แดนพุทธเกษตร เพื่อสร้างบารมี อย่างเช่นสมเด็จพระบรมบพิตรมหาราชสมภารเจ้าพระมหาโพธิสัตว์แห่งสยามประเทศผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐพระองค์นี้ ที่ทรงบำเพ็ญโพธิบารมียิ่งใหญ่ เพียงการได้สดับฟังพระนาม หรือเห็นพระบรมฉายาลักษณ์ของพระองค์ก็ให้ปลาบปลื้มยินดีเบิกบานในดวงจิตอย่างหาที่สุดมิได้

หากที่ใดมีภัยพิบัติ เมื่อพระองค์เสด็จไปหรือเพียงทรงห่วงใยส่งพระทัยไปถึง ความเดือดร้อนต่างๆ ที่มีก็คลี่คลาย

ยามประเทศชาติแตกความสามัคคี เพียงพระองค์พระราชทาน พระบรมราโชวาท ก็ยังให้ทุกฝ่ายอภัยแก่กัน เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะ น่าอัศจรรย์ยิ่งนัก

หากมีคดีความ ทำลายแก่กัน เมื่อมีพระบรมฉายาลักษณ์หรือการเอ่ยอ้างพระนามของพระองค์ขึ้นเมื่อใด ทุกสิ่งร้ายก็จะสงบลงเมื่อนั้น

เมื่อราษฎรแห่งใดยากจน หากพระองค์ประทับพระบาทยังชุมชนนั้นแล้วไซร้ จักยังให้มีชีวิตใหม่ เกิดโครงการในพระราชดำริ อันคือพระอุปายโกศลอันวิเศษหลากประการ ยังให้เป็นสุขด้วยความพอเพียง นิรมิตผืนดินเป็นสุวรรณปฐพี นี่คือองค์คุณหนึ่งของ**พระเจ้าแห่งแผ่นดิน**

หากแผ่นดินแห้งแล้งมาชั่วนาตาปี แต่เมื่อพระเสโทของ

พระองค์ได้หลั่งลงยังที่นั้นแล้ว แผ่นดินนั้นจะชุ่มฉ่ำทันใด ด้วยฝนหลวงแห่งพระมหาเมตตากรุณาธิคุณ แลนี่ก็คือองค์คุณหนึ่งของ **พระเจ้าแห่งผืนฟ้า** ผู้ทรงพระบารมีคุณอันประเสริฐยิ่งแล

ดังนั้น พระไภษัชยคุรุพุทธเจ้าจึงสถิตอยู่ในตัวเราทุกคน โรคแห่งวัฏสงสาร ล้วนเกิดจากจิตเราเอง ดังนั้นเราจึงต้องเป็นผู้รักษาจากจิตจากใจของตนเอง พระพุทธสูตรว่า พระพุทธภาวะล้วนมีอยู่ในสรรพสัตว์ทั้งปวงแต่เดิมแล้ว เพียงแต่ถูกกิเลสอวิชชาบดบังไม่ให้ฉายแสงอันรุ่งโรจน์ออกมา เมื่อขัดเกลาเครื่องเศร้าหมองได้มากเท่าใด แสงสว่างจึงฉายฉานมาได้มากเท่านั้น จากนั้นจึงไปรักษาโรค และเป็นแสงสว่างนำทางสรรพสัตว์อื่นผู้มืดบอดต่อไป เหตุเพราะว่าสรรพสัตว์ยังเป็นผู้มากด้วยโรค คือมีอวิชชาเป็นมูลฐาน ยังให้เกิดโรคแห่งสังขาร วิญญาณ นามรูป อายตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน ภพ ชาติมรณะ อยู่มิจบสิ้น

พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปูรวปณิธานสูตรนี้ อาตมาภาพได้แปลและพิมพ์เผยแผ่ครั้งแรก เมื่อปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ปี ๒๕๔๑ ในงานวางศิลาฤกษ์ศาลาเฉลิมพระเกียรติ ของพุทธสมาคมเต็กก่า จีแซเกาะ จ.ขอนแก่น ต่อมาได้ตีพิมพ์ครั้งที่ ๒ ในงานเปิดโรงเจเอียง เมง เกง สำโรง กรุงเทพฯ เมื่อปี ๒๕๔๓ และตีพิมพ์เป็นครั้งที่ ๓ เพื่อเป็นที่ระลึกในงานวันคล้ายวันเกิด ฯพณฯ พลอากาศเอกหะริน หงสกุล ราชองครักษ์พิเศษและประธานกิตติคุณสูงสุดของคณะศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ธรรมหมื่นคุณธรรมสถาน ปี ๒๕๔๕

อาตมาภาพแปลพระสูตรนี้จากต้นฉบับภาษาจีนของพระตรี-ปิฎกธราจารย์เสวียนจ้าง (พระถังซำจั๋ง) แห่งราชวงศ์ถังตั้งแต่ครั้ง

เป็นฆราวาส เมื่อครองเพศบรรพชิตแล้วจึงได้ชำระให้ถูกต้องและสละสลวยยิ่งขึ้นตามที่ปรากฏอยู่นี้ ในทางส่วนตนนั้น ก็มีความศรัทธาเลื่อมใสพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้ามากเป็นพิเศษ อีกพระสูตรนี้ยังเป็นพระสูตรปกรณ์แรกในชีวิตที่แปลเมื่ออายุ ๑๘ ปี ด้วยปัจจัยหลายประการจากพระพุทธเจ้าพระองค์นี้และพระสูตรของพระองค์อันเป็นแสงประกายแห่งศรัทธาแรกที่ทำให้แปลพระสูตรอื่นๆ ต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ขอเชิญชวนสาธุชนผู้สนใจพระธรรมสูตรมหายาน ฉบับแปลไทย ธารณีมนตร์ของนิกายวัชรยาน และอื่นๆ โดยสามารถเข้าชมและ **Down load ได้ที่ www.mahaparamita.com** โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและไม่สงวนสิทธิ์ในการเผยแผ่ต่อใดๆ เว้นแต่การนำไปแสวงหาผลกำไรเท่านั้น

กราบขอขมาพระรัตนตรัย หากจะมีกรรมจากไตรทวาร ที่เกิดจากการศึกษา แปลและเผยแผ่พระธรรมสูตรนี้ ที่ทำให้พระธรรมแปดเปื้อน ขาดไปหรือพร่องไป เพราะอาตมาภาพยังมีพรรษาและการศึกษาน้อย จึงอาจมีข้อบกพร่องบ้าง ขอให้ผู้รู้ ผู้ใจเป็นธรรมโปรดอนุเคราะห์ชี้แนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องต่อไปจักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ด้วยอานิสงส์แห่งการเผยแผ่นี้ ขออุทิศถวายบูชาพระคุณแห่งแผ่นดินสยามนี้ พระคุณพระพุทธศาสนา พระคุณพระมหากษัตริย์สุดประเสริฐ พระคุณบุรพาจารย์ พระอุปัชฌายาจารย์ผู้ให้โอกาสทางธรรม

พระไตรปิฎกฝ่ายมหายานนั้นมีจำนวนมากมายมหาศาล แต่ละปกรณ์ล้วนคัมภีรภาพแยบคายด้วยอุปายธรรม สามารถฉุด

ช่วยสรรพสัตว์ทั้งหลาย ที่มีปัญญาพีชะต่างกันอย่างทั่วถึง แต่ยังขาดการสนับสนุนด้านการแปลและเผยแผ่สู่ภาษาไทย อาตมาภาพหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานแปลและการเผยแผ่พระธรรมสูตรฝ่ายมหายานที่ได้พากเพียรมาตลอด ๑๐ ปีนี้ จะเป็นแสงประกายแห่งศรัทธาต่อสาธุชนทั้งหลายผู้มีกำลังสติปัญญา กำลังทรัพย์ กำลังกายบ้างเหมือนกับอาตมาภาพเมื่อ ๑๐ ปีก่อน ช่วยกันแปลพระไตรปิฎกมหายานทั้งชุด ทำให้เรามีพระไตรปิฎกทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายานพร้อมในภาคภาษาไทย แม้นความปรารถนาและชีวิตนี้จะเป็นเพียงแสงเทียนเล่มเล็กที่มีเวลาเหลือน้อยทุกที

ขอให้บรรพบุรุษบุพการีผู้ให้ชีวิต ญาติโยมผู้อุปัฏฐาก และสรรพสัตว์ผู้เวียนว่ายทั้งปวง จงเป็นผู้สมบูรณ์แข็งแรงทั้งกายและใจ ผู้กายสมบูรณ์จงอย่าได้มีใจพิการ และผู้กายพิการจงมีใจที่สมบูรณ์เถิด อย่าได้ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานของโลก และจงสมบูรณ์มั่งคั่งในสมบัติทางธรรม ด้วยกุศลแห่งการเผยแผ่นี้ ขอให้สรรพสัตว์ทั้งปวงและตนเองไปอุบัติยังศุทธิไวฑูรย์พุทธเกษตร แห่งพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเป็นที่แน่นอน และได้บรรลุพระโพธิญาณโดยเร็วเถิด...

後學釋聖傑

ภิกษุจีนวิศวภัทร

วัดเทพพุทธาราม (เซียนฮุดยี่)

๒๘ มกราคม ๒๕๕๐

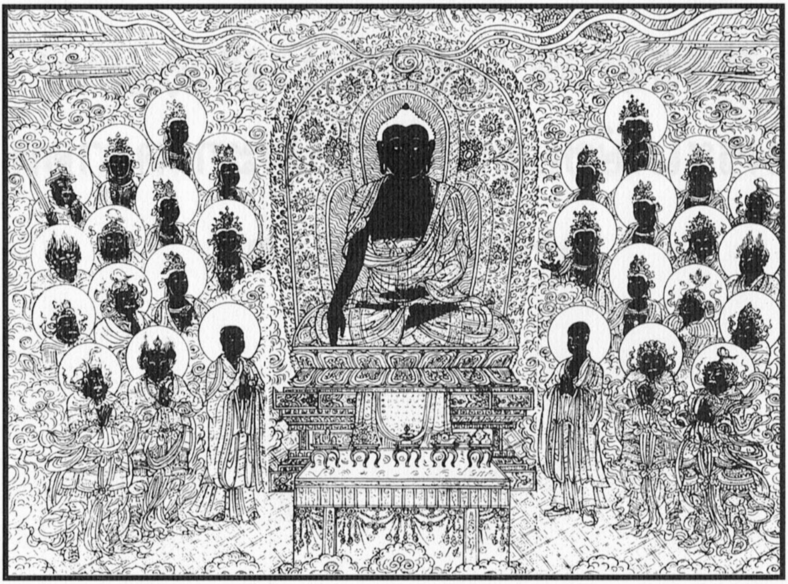
藥師琉璃光如來、日&月光菩薩及十二神將（13世紀．櫻池院）

ภาพพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้า
พร้อมด้วยพระสุรยประภาโพธิสัตว์ พระจันทรประภาโพธิสัตว์
และพญายักษ์เสนาบดีทั้ง ๑๒ ตน
(ภาพวาดในศตวรรษที่ ๑๓)

ภาพลายเส้นพระถังซำจั๋งผู้แปลพระไตรปิฎกมหายานและพระสูตรบทนี้
ขณะเดินทางไปอาราธนาพระไตรปิฎกยังประเทศอินเดีย
และภาพปฏิมารูปเหมือนของพระอาจารย์

藥師琉璃光如來本願功德經
พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปูรวปณิธานสูตร

三者非人奪其精氣
八者毒藥呪咀
四者大灾
五者水溺

ขอจงทรงพระเจริญหมื่นพรรษาหมื่นหมื่นพรรษา

พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต
ปูรวปณิธานสูตร

พระเสวียนจ้างมหาเถระ (ถังซำจั๋ง) ตรีปิฎกธราจารย์ชาวจีน
ในสมัยราชวงศ์ถัง ประเทศจีน
แปลจากสันสกฤตพากย์สู่จีนพากย์ ปี ๑๑๙๓
ภิกษุจีนวิศวภัทร (释聖傑) แห่งวัดเทพพุทธาราม (仙佛寺)
แปลจากจีนพากย์สู่ไทยพากย์
เมื่อพระพุทธายุกาลล่วงแล้ว ๒๕๔๑ ปี

ดังที่ข้าพเจ้าได้สดับมา สมัยหนึ่งองค์สมเด็จพระภควันต์ ทรงจาริกไปยังเมืองนครต่างๆ จนถึงมหานครไวศาลี แล้วประทับอยู่ภายใต้ร่มเงาพฤกษา[๑] ณ สถานที่แห่งนั้นแล ประกอบไปด้วยมหาภิกษุ ๘,๐๐๐ รูป พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ ๓๖,๐๐๐ พระองค์ พร้อมด้วยกษัตริย์ เจ้าเมือง มหาเสวกามาตย์ พราหมณ์ บัณฑิต เทวดา นาค สัตว์ในคติ ๘ มนุษย์และอมนุษย์ทั้งปวง อันเป็นมหาชนที่นับจำนวนมิได้ ต่างห้อมล้อมอยู่ด้วยเคารพนอบน้อม เพื่อสดับการประทานพระธรรมเทศนา

ในสมัยนั้น **พระมัญชุศรีธรรมราชกุมาร**[๒]ได้อาศัยพระพุทธานุภาพแล้วลุกขึ้นจากอาสนะ ลดผ้าเฉวียงทักขิณาอังสา[๓] และคุกชานุเบื้องขวาลงกับพื้นดิน เฉพาะด้านสมเด็จพระภควันต์ ประณมกรแล้วกราบทูลว่า *ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า ขอพระองค์โปรดประทานพระเทศนาถึงลักษณาการแห่งพระนาม และกุศลแห่งพระ*

มหามูลปณิธานอันวิเศษของพระพุทธเจ้าทั้งปวง ที่จักยังให้ผู้สดับทั้งปวงนั้น ได้มีกรรมวิบากปลาสนาการสิ้นไป เพื่อยังสุขประโยชน์แก่สรรพชีวิต ในสมัยที่พระสัทธรรมเสื่อมถอยด้วยเถิด พระพุทธเจ้าข้า

ครั้งนั้น องค์พระโลกนาถเจ้า ได้ตรัสสรรเสริญแก่พระมัญชุศรีกุมารภูตะว่า *สาธุ สาธุ มัญชุศรี ด้วยมหากรุณาของเธอเป็นเหตุจึงอาราธนาตถาคต ให้แสดงพระนาม และกุศลแห่งพระมหามูลปณิธานของพระพุทธเจ้าทั้งปวง เพื่อขจัดกรรมวิบากที่ร้อยรัดบรรดาสรรพชีวิต เพื่อยังสุขประโยชน์แก่สรรพชีวิตในสมัยที่พระสัทธรรมเสื่อมถอย เธอพึงได้สดับแลกระทำโยนิโสมนสิการโดยดีเถิด ตถาคตจะกล่าวในบัดนี้*

พระมัญชุศรีกราบทูลว่า *ขอพระองค์ตรัสเถิด เหล่าข้าพระองค์ยินดีจักได้สดับฟังยิ่งแล้ว พระพุทธเจ้าข้า*

พระพุทธองค์ ตรัสแก่พระมัญชุศรีว่า *นับแต่โลกธาตุแห่งนี้ไปเบื้องบูรพาทิศ ผ่านพุทธเกษตรโลกธาตุไปจำนวนเท่ากับเม็ดทรายแห่งคงคานที ๑๐ สายรวมกัน*[๕] *ยังมีโลกธาตุแห่งหนึ่งนามว่า* ***ศุทธิไวฑูรย์*** *มีพระพุทธโลกนาถเจ้าพระนามว่า* ***ไภษัชยคุรุไวฑูรยประภา*** *เป็นผู้เสด็จมาแล้วอย่างนั้น ผู้ไกลจากกิเลสและควรบูชา ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ ผู้สมบูรณ์ด้วยวิชชาและจรณะ ผู้เสด็จไปดีแล้ว ผู้รู้แจ้งโลก ผู้ยอดเยี่ยมหาผู้อื่นเสมอมิได้ ผู้ฝึกบุรุษที่ควรฝึก ผู้เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ผู้ตื่นแล้วและเป็นที่พึ่งแห่งโลก*

ดูก่อนมัญชุศรี พระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น เมื่อคราที่ทรงบำเพ็ญโพธิสัตวมูลจริยานั้น ทรงประกาศพระมหาปณิธานอันยิ่งใหญ่ไว้ ๑๒ ประการ ดังนี้...

มหาปณิธานประการที่ ๑ เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ขอจงมีกายที่รุ่งเรืองโชตนาการสว่างไสว ฉายฉานรัศมีนั้นไปยังสรรพโลกธาตุทั้งปวงอันจักประมาณถึงจำนวนมิได้ นับคำนวณมิได้ พร้อมด้วยทวัตติงส-มหาบุรุษลักษณะ ๓๒ ประการ และอสีตยานุพยัญชนลักษณะ ๘๐ ประการที่เป็นเครื่องอลังการแห่งกายนั้น เราจักยังสรรพชีวิตทั้งปวงให้เสมอเหมือนเราโดยมิแตกต่าง

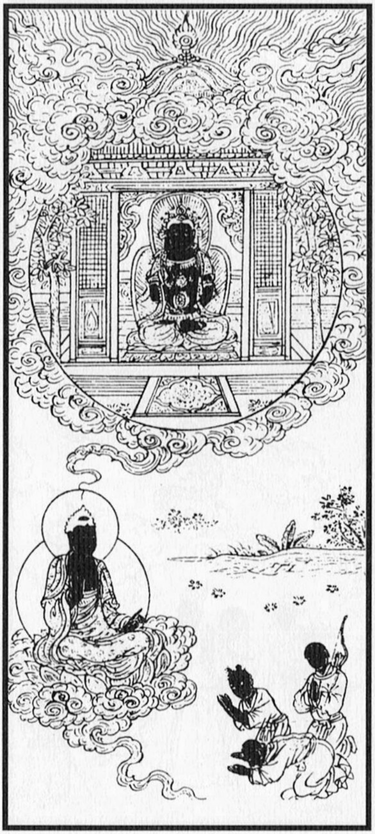
มหาปณิธานประการที่ ๒ เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว ขอจงมีกายประดุจรัตนไวฑูรย์[๕] วิมลใส ตลอดทั้งภายในและภายนอก ปราศจากมลทินแปดเปื้อน มีกุศลบารมีไพบูลย์ยิ่งใหญ่ มีกายตั้งอยู่ดีในเปลวอัคคีที่อลังการ รุ่งเรืองไปกว่าดวงสุริยันแลจันทรา สรรพสัตว์ในนิรยภูมิที่ได้สัมผัสรัศมีนี้ทั้งสิ้น จักได้ไปอุบัติยังสถานที่ต่าง ๆ เพื่อกระทำกิจที่ประสงค์ทั้งปวง

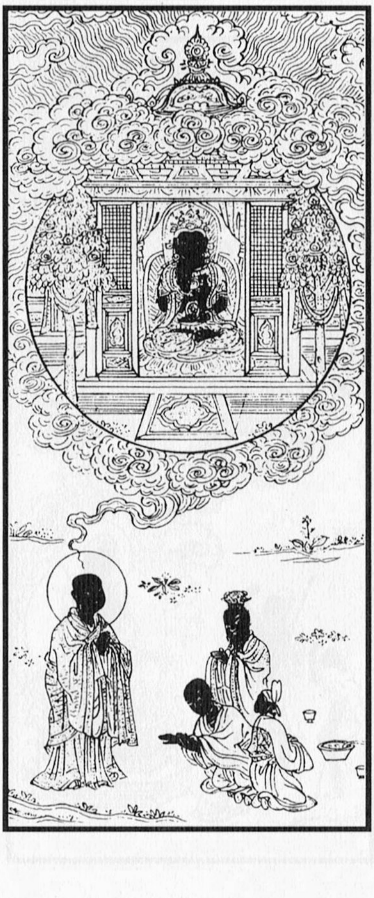
มหาปณิธานประการที่ ๓ *เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว ด้วยอุปายโกศลแห่งปัญญาญาณที่ไม่มีประมาณ และไร้ขอบเขต จักยังให้บรรดาสรรพชีวิต ได้ถึงพร้อมซึ่งเครื่องอุปโภคที่จำเป็นอย่างมิหมดสิ้น จักมิยังให้สรรพสัตว์ต้องขาดแคลนเลย*

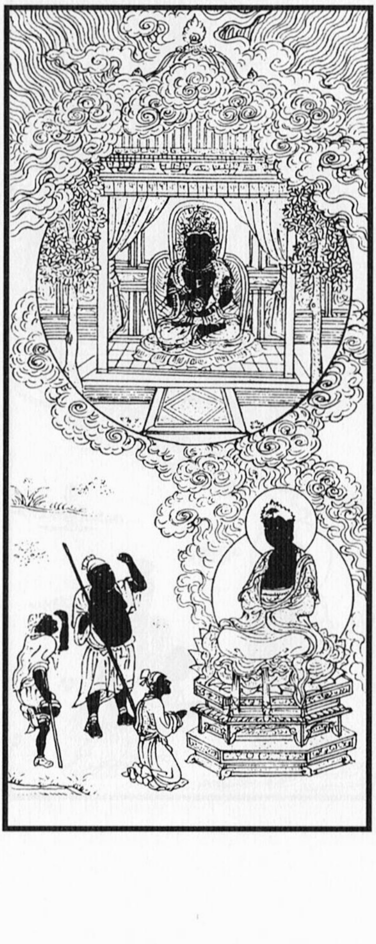
มหาปณิธานประการที่ ๔ เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากสรรพชีวิตทั้งหลายผู้ดำเนินจริยาใน***มิจฉามรรค***[๖] เราจักยังให้ตั้งมั่นในพระโพธิมรรคทั้งหมด หากผู้ดำเนินตามสาวกยาน ปัจเจกยาน เราจักยังให้ดำรงมั่นในมหายานทั้งสิ้น

มหาปณิธานประการที่ ๕ *เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากมีสรรพชีวิตที่หาประมาณจำนวนมิได้ และไร้ซึ่งขอบเขต ผู้ดำรงในธรรมแห่งเรา ได้ประพฤติพรหมจรรย์บริสุทธิ์ อันจริยาทั้งปวงนั้นจักมิต้องล่วงละเมิด จักสมบูรณ์ใน**ตรีวิธานิศีล**[๗] แม้นว่าได้ละเมิดแล้ว แต่เมื่อได้สดับนามแห่งเราจักกลับสู่วิศุทธิภาวะได้ดังเดิม มิตกสู่อบายภูมิ*

มหาปณิธานประการที่ ๖ *เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากสรรพชีวิตทั้งปวง มีร่างกายต่ำต้อยเลวทราม อินทรีย์ต่างๆ บกพร่อง อัปลักษณ์ โง่เขลา เนตรบอด โสตหนวก โอษฐ์ใบ้ นิ้วมือเท้างอหงิก หลังค่อมโก่งงอ เป็น* ***โรคกุษฐัง***[๘] *สติวิปลาส มิสมประดี อีกทั้งมีโรคาพาธนานารุมเร้าเสียดแทงอยู่ เมื่อได้สดับนามแห่งเราแล้ว สรรพสิ่งทั้งปวงจักบรรลุถึงความสิริลักษณ์งดงาม มากด้วยสติปัญญา เฉลียวฉลาด อินทรีย์ทั้งปวงจักสมบูรณ์พร้อม และไร้โรคภัย*

มหาปณิธานประการที่ ๗ เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากสรรพชีวิตทั้งปวงเป็นผู้ถูกโรคาพาธเสียดแทงอยู่ ไร้ผู้อนุเคราะห์ ไร้ผู้ชี้แนะ ปราศจากการรักษา ปราศจากโอสถ ไร้ญาติมิตร ไร้ที่พักพิง มีความอัตคัดยากจนได้รับทุกข์ทรมานเป็นที่ยิ่ง ผิว่านามแห่งเราจักไปให้สดับยังโสตเพียงครั้ง[๙] สรรพโรคาทุกข์ทั้งปวงจะมลายสิ้น กายแลจิตมีความสุขและศานติ ครอบครัวพงศาจักมั่งคั่งด้วยทรัพย์ศฤงคาร ตราบไปจนได้บรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิ[๑๐]

มหาปณิธานประการที่ ๘ *เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากมีสตรีผู้ได้รับทุกขเวทนาของความเป็นหญิงนับร้อยประการ บังเกิดความเบื่อหน่ายเป็นที่สุด ปรารถนาจักสละทิ้งซึ่งกายแห่งสตรี เมื่อได้สดับนามแห่งเราแล้ว สรรพสิ่งทั้งปวงจักแปรเปลี่ยนจากสตรีสู่บุรุษ สมบูรณ์ในบุรุษลักษณะที่องอาจ ตราบไปจนได้บรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิ*

มหาปณิธานประการที่ *๙ เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว เราจักยังให้บรรดาสรรพชีวิตได้ออกจาก**มารชาละ** [๑๑] หลุดพ้นจากการผูกมัดทั้งปวงของพาหิรมาร หากตกสู่ป่าชัฏแห่งอบายทิฐิ [๑๒] เราจักชักนำให้ตั้งอยู่บนสัมมาทิฐิ ค่อยๆ บำเพ็ญเพียรโพธิสัตวมรรคทั้งปวง จนได้บรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิอย่างรวดเร็ว*

มหาปณิธานประการที่ ๑๐ เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากบรรดาสรรพชีวิตต้องราชอาญาถูกตราตรึงพันธนา กักขังจองจำ ฤๅต้องอาญาประหารชีวิต และถูกภยันตรายประการที่เหลือต่างๆ จำนวนมิอาจประมาณเบียดเบียนให้โทมนัสเวทนาอย่างที่สุด กายแลใจได้รับทุกข์ทรมาน หากได้สดับนามแห่งเราแล้วไซร้ ด้วยเหตุแห่งเดชบุญญาธิการของเรา จักยังให้หลุดพ้นจากทุกข์ทรมานทั้งปวง

มหาปณิธานประการที่ ๑๑ *เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลกและได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากเหล่าสรรพชีวิตที่ทุกข์ทรมานด้วยความหิวกระหาย ด้วยปรารถนาโภชนาหารเป็นเหตุยังให้กระทำกรรมชั่วนานาประการ เมื่อได้สดับนามแห่งเรา แล้วน้อมรับปฏิบัติด้วยความตั้งมั่น เราจักยังให้สมบูรณ์พร้อมในเครื่องอุปโภคบริโภคที่ประณีต[๑๓] เพื่อบำรุงแก่กายนั้นก่อนในคราแรก แล้วจึงยังให้ตั้งอยู่ในธรรมรสอันเป็นบรมสุขในภายหลัง*

มหาปณิธานประการที่ ๑๒ *เมื่อกาลที่เรามาอุบัติยังโลก และได้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว หากเหล่าสรรพชีวิตผู้ยากไร้ ปราศ-จากอาภรณ์ปกคลุมกายา ได้รับทุกข์จากแมลง ยุง และอากาศหนาวร้อนตลอดทิวาแลราตรี เมื่อได้สดับนามแห่งเรา แล้วน้อมรับปฏิบัติตั้งมั่นด้วยดีแล้วไซร้ ย่อมจักบรรลุถึงวัตถาภรณ์แพรพรรณชั้นเลิศนานาประการ แลจักบรรลุถึงรัตนชาติอัญมณีที่วิจิตราลังการมหา-ศาล พวงมาลา เครื่องทาหอม เครื่องดนตรีทั้งมวล จักสำเร็จดั่งมโนจินต์ ซึ่งล้วนแต่บริบูรณ์*

ดูก่อนมัญชุศรี พระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต ผู้เป็นพระอรหันต์ และพระสัมมาสัมพุทธะพระองค์นั้น เมื่อสมัยที่ทรงบำเพ็ญโพธิสัตวมรรค ได้ทรงกระทำสัจจกิริยา ประกาศมหาปณิธานอันประเสริฐไว้ ๑๒ ประการดั่งนี้แล

มัญชุศรี อันมหาปณิธานที่พระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น ได้ทรงประกาศไว้ เมื่อครั้งทรงบำเพ็ญโพธิสัตวมรรค และคุณาลังการแห่งพุทธเกษตรที่นั้น หากตถาคตจะกล่าวแสดงจนสิ้นกัลป์หนึ่ง หรือจนสิ้นกัลป์อื่นๆ ก็มิอาจกล่าวได้สิ้นเลย ก็พุทธเกษตรแห่งนั้นวิมลใสหมดจดยิ่งนัก ***ปราศจากสตรีเพศ***[๑๔] *ทั้งปราศจากอบายภูมิ และเสียงแห่งความทุกข์ พื้นธรณีดลนั้นแลคือรัตนไวฑูรย์ มีสายทองระย้าอยู่ทั่วโลกธาตุ อันธานีปราสาท มณเฑียร หอ ราชรถ ช่องบัญชร ชาลมาลาล้วนสำเร็จด้วย* ***สัปตรัตนะ***[๑๕] ***มีคุณาลังการ ประดุจสุขาวดีโลกธาตุเบื้องประจิมทิศมิต่างกันเลย*** *ก็ในโลกธาตุนั้นแล มีโพธิสัตว์มหาสัตว์ ๒ องค์ คือ* ***สุรยประภา๑ จันทรประภา๑*** *ซึ่งเป็นผู้นำคณะโพธิสัตว์จำนวน* ***อนันตะและอสงไขย***[๑๖] *อันล้วนแต่เป็น****เอกชาติปฏิพันธ์โพธิสัตว์***[๑๗] *ล้วนสามารถธำรงพระสัทธรรมครรภ์อันวิเศษ ของพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตได้*

ด้วยแห่งฉะนี้แล ***มัญชุศรี กุลบุตร กุลธิดาผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลาย พึงมีปณิธานปรารถนาไปอุบัติยังพุทธโลกธาตุแห่งนั้นเถิด***

ครั้งนั้น สมเด็จพระศากยมุนีโลกนาถเจ้า ทรงมีพุทธบรรหารต่อพระมัญชุศรีกุมารภูตะว่า *ดูก่อนมัญชุศรี มีเหล่าสรรพสัตว์ที่มิเชื่อถือในสิ่งกุศลและอกุศล ในจิตมีแต่ความละโมบโลภมาก มิรู้จักการบริจาคทานและผลแห่งทาน โมหะลุ่มหลงไร้สติปัญญา มีอินทรีย์คือศรัทธาที่ผิดพลาด สั่งสมธนสารสมบัติไว้มากมาย ทั้งปกป้องหวงแหนไว้ เมื่อคราได้พบยาจกผู้วอนขอ ในจิตก็มิยินดี*

แม้นตนมิยอมรับและบริจาคทานแล้ว กลับประดุจว่าตนได้ถูกชำแหละมังสาออกไป มีความตระหนี่ถี่เหนียวยิ่งนัก

อีกยังมีบรรดาสรรพชีวิตที่มีความโลภมิสิ้นสุด สั่งสมทรัพย์ศฤงคารไว้มากมาย จนแม้นสำหรับตนเองก็มิอาจนำมาใช้ได้ แล้วจักประสาใดกับการให้บิดามารดา ภริยาบุตร และทาสทาสีแห่งตนและยาจกอื่นๆ อีกเล่า ก็สรรพชีวิตเหล่านั้นแล เมื่อชีพสังขารแตกดับจากชาตินี้แล้วย่อมไปกำเนิดยังโลกแห่งเปรต ฤๅเดรัจฉานภูมิ หากเมื่อคราเป็นมนุษย์ ได้เคยสดับถึงพระนามพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้าแม้เพียงชั่วขณะเป็นเหตุ จักยังให้ขณะที่อยู่ในอบายภูมิ ได้ระลึกจดจำถึงพระนามแห่งพระตถาคตเจ้านั้นได้อีกครั้ง เมื่อคราที่ระลึกถึงนั้นแล จึงได้พ้นจากสถานที่แห่งนั้น แล้วหวนมากำเนิดยังมนุษยภูมิ จักเป็นผู้มี**ปุพเพนิวาสานุสติญาณ**[๑๘] หวั่นเกรงทุกข์แห่งอบายภูมิยิ่งนัก มิยินดีในกามสุข จักเป็นผู้เผื่อแผ่บริจาคทานด้วยความอ่อนน้อม สดุดีโมทนาแก่ผู้บริจาคทานอื่น สรรพสิ่งบรรดามีทั้งปวงจักมิตระหนี่หวงแหน จนค่อยๆ สามารถนำศีรเศียร นัยเนตร หัตถา บาทา โลหิต มังสาในกายตนแบ่งออกเป็นทานแก่ผู้ขอได้ แล้วจักประสาใดกับทรัพย์อื่นอีกเล่า

ดูก่อนมัญชุศรี หากสรรพชีวิตทั้งหลาย แม้ได้สมาทานสิกขาบททั้งปวงจากพระตถาคตเจ้า แล้วได้ละเมิดศีล ฤๅมิได้ละเมิดศีล แต่ล่วงข้อบัญญัติสำคัญ อันข้อศีล บัญญัตินั้นแล แม้มิได้ละเมิดก็ดี แต่กลับเสื่อมจากสัมมาทิฐิ ฤๅแม้มิได้เสื่อมจากสัมมาทิฐิแต่ยังเป็นผู้สดับน้อย ในบรรดาอรรถะแห่งพระพุทธวจนะ พระสูตรคัมภีร์ที่ลึกซึ้งทั้งปวง ล้วนมิอาจเข้าใจ ฤๅหากเป็นผู้พหูสูตก็มากด้วย

มานะ[๑๙] ด้วยเหตุที่มีมานะเป็นสิ่งปิดกั้นจิต ตนจึงเป็นผู้ทำลายพระสัทธรรมเองหาใช่ผู้อื่นไม่ เพราะมีมารเป็น**สหาย**[๒๐] อันโมหบุรุษนี้แล เพราะตนเองดำเนินในมิจฉาทิฐิ แล้วยังให้สรรพชีวิตอื่นจำนวน**อนันตโกฏิ**[๒๑] อันหาจำนวนมิได้ ได้ตกสู่**หลุมมหาภัย**[๒๒] ด้วย

ก็บรรดาสรรพชีวิตทั้งหลายนี้ สมควรเวียนว่ายในห้วงนรก เดรัจฉาน เปรตมิสิ้นสุด หากได้สดับพระนามของพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้า จักยังให้ละทิ้งจริยาอันชั่วนั้นได้ แล้วบำเพ็ญกุศลธรรมทั้งปวง มิต้องตกสู่อบายภูมิ หากมีผู้มิอาจละทิ้งจริยาที่หยาบช้าต่างๆ แล้วมาบำเพ็ญกุศลธรรมได้ ย่อมตกสู่อบายภูมิ แต่ด้วยพลานุภาพแห่งมูลปณิธานของพระตถาคตเจ้าพระองค์นั้น จักมาสำแดงยังเบื้องหน้าผู้นั้น ยังให้ได้สดับพระนามเพียงชั่วครู่ เมื่อหมดอายุขัยในภูมินั้นแล้ว จึงกลับมากำเนิดในมนุษยภูมิอีก จักเป็นผู้มีสัมมาทิฐิ วิริยะแกล้วกล้า มีจิตใจเกษมศานติอ่อนโยน แม้นสามารถสละครอบครัวเป็นผู้**ไม่ข้องด้วยเรือน**[๒๓] ดำรงในธรรมแห่งพระตถาคต จักสมาทานแลดำรงสิกขาบทอย่างมิละเมิดด่างพร้อย เป็นผู้มีสัมมาทิฐิ พหูสูต รู้แจ้งจำแนกคัมภีร์อรรถที่ลึกซึ้ง ห่างไกลจากความเจริญแห่งมานะ มิทำลายพระสัทธรรม มิสมาคมมารเป็นสหาย แล้วจึงค่อยดำเนินโพธิสัตวจริยาต่างๆ จนสำเร็จบริบูรณ์ได้อย่างรวดเร็ว

ดูก่อนมัญชุศรี หากสรรพชีวิตผู้มัจฉริยะตระหนี่และโลภมาก อิจฉาและริษยา สรรเสริญตนเอง กล่าวร้ายผู้อื่น พึงตกสู่**อบายภูมิสาม**[๒๔] รับโทษทัณฑ์ทรมานนับหลายพันปีหาประมาณมิได้ เมื่อรับโทษนั้น และสิ้นชีพจากภูมินั้นแล้ว จึงมากำเนิดยังโลก

มนุษย์ เป็นโค ม้า อูฐ ลา ถูกโบยตีด้วยแส้เป็นเนืองนิจ ทุกข์ทรมาน เพราะหิวกระหาย ต้องบรรทุกสิ่งของหนักตามหนทางอยู่สม่ำเสมอ ผิว่าได้กำเนิดเป็นมนุษย์ จักเกิดในครอบครัวยากจน เป็นทาสทาสี ถูกผู้อื่นหยามเหยียด มิได้รับอิสรภาพ หากในสมัยที่เป็นมนุษย์นั้น ได้เคยสดับพระนามแห่งพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภา ตถาคตแล้วไซร้ ด้วยเหตุแห่งกุศลประการนี้ จักยังให้ระลึกถึงพระ-องค์ได้อีก แล้วน้อมมาเป็นสรณะด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจ ด้วยพระพุทธานุภาพนั้นแล จักยังให้หลุดพ้นสรรพทุกข์ทั้งมวล มีพึชะเป็นผู้เฉลียวฉลาด มากด้วยปัญญาญาณและพหูสูต ใฝ่มุ่งวิชยธรรมอันประเสริฐอยู่เป็นนิจ จักประสบแต่กัลยาณมิตรเสมอ ทำลายบ่วงแห่งมารให้ขาดสิ้น ทำลายเปลือกแห่งอวิชชา ยังกิเลสสาครให้เหือดแห้ง หลุดพ้นจากทุกขเวทนา ความโศกาดูรแห่งชาติ ชรา โรคาและมรณะทั้งปวง

ดูก่อนมัญชุศรี หากเหล่าสรรพชีวิตนิยมการวิวาทมิปรองดอง ยังให้ต้องพิพากษาในชั้นศาล ยังให้ตนเองและผู้อื่นเป็นทุกข์ หาความสงบมิได้ ด้วยเพราะกาย วาจาและใจที่กระทำอกุศลกรรมนานายิ่งขึ้นไม่รู้หยุด ยิ่งกระทำสิ่งอันมิยังประโยชน์มากขึ้น ทำร้ายแก่กัน โดยการเรียกภูตแห่งวนาวาส สิงขร สุสานมาสังหารสรรพ-สัตว์ต่างๆ ใช้โลหิตและมังสาสังเวยยักษ์ รากษส จารึกชื่อศัตรู กระทำรูปรอยศัตรู ใช้อาคมชั่วร้าย ประกอบพิธีไสยเวทย์อาถรรพ์ ใช้คาถาเรียกภูตผีจากซากศพ เพื่อปหารชีวิตฤๅทำลายร่างกายผู้อื่น อันสรรพชีวิตเหล่านี้แล หากได้สดับพระนามของพระไภษัชยคุรุไว-ฑูรยประภาตถาคตเจ้าแล้วไซร้ สิ่งอกุศลที่กระทำทั้งปวงนั้นจักมิ

อาจบันดาลโทษภัย ล้วนยิ่งบังเกิดเมตตาจิตวัฒนา บังเกิดเป็นคุณประโยชน์และความเกษมศานติ์ มิเกิดจิตอาฆาตและพยาบาท ต่างจักยินดีพอใจในสิ่งที่เกิดแต่ตนเองอย่างทั่วพร้อม มิข่มเหงแก่กัน แต่จักร่วมกันยังประโยชน์ให้เกิดขึ้น

ดูก่อนมัญชุศรี หากบริษัท ๔ มีภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา และกุลบุตร กุลธิดาผู้มีศรัทธาจิตต่างๆ ที่สามารถสมาทานแลธำรงไว้ซึ่ง**อุโบสถศีล**[๒๕] เป็นเวลา ๑ ปี ฤาสมาทานธำรงสิกขาบทอยู่เป็นเพลา ๓ เดือน ด้วยจักอาศัยกุศลมูลนี้ ไปอุบัติยังสุขาวดีโลกธาตุเบื้องประจิมทิศ แห่ง**พระอมิตายุสพุทธะ**[๒๖] เมื่อได้สดับพระสัทธรรมแล้วยังมิตั้งมั่นแน่วแน่ หากได้สดับยลยินพระนามของพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตแล้วไซร้ เมื่อกาลมรณะมาถึงจักมีมหาโพธิสัตว์ ๘ องค์ นามว่า **มัญชุศรีโพธิสัตว์๑ อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์๑ มหาสถามปราปตโพธิสัตว์๑ อักษยมติโพธิสัตว์๑ ทานรัตนศรีโพธิสัตว์๑ ไภษัชยราชโพธิสัตว์๑ ไภษัชยสมุทคตโพธิสัตว์๑ เมตไตรยโพธิสัตว์๑** อันโพธิสัตว์ทั้ง ๘ นี้ที่จะดำเนินมาแต่นภากาศ เพื่อนำพาไปอุบัติยังท่ามกลางรัตนมาลีหลากสีใน**โลกธาตุ**แห่งนั้น[๒๗] แล้วกำเนิดโดย**อุปปาติกวิธี**[๒๘]

ฤาด้วยเหตุนี้[๒๙] จักยังให้กำเนิดบนเทวโลก แม้นได้กำเนิดยังเทวโลกก็ตาม กุศลมูลนี้ก็ยังมิสูญสิ้น มิต้องไปกำเนิดยังอบายภูมิอื่นๆ แลเมื่ออายุขัยบนเทวโลกสิ้นแล้ว จักหวนกลับมาถือกำเนิดยังโลกมนุษย์ เพื่อเป็นพระเจ้าจักรพรรดิราช ปกครองไปทั่ว**จตุร–ทวีป**[๓๐] มีอิสรานุภาพไพศาล ยังให้สรรพชีวิตจำนวนอนันตะร้อยพัน

*ได้ตั้งอยู่ใน**ทศกุศลมรรค**[๓๑] ฤๅถือกำเนิดเป็นกษัตริย์ พราหมณ์ บัณฑิตผู้มากด้วยรัตนสมบัติ จักมีโกศาคารที่เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ มีรูปลักษณ์สง่างาม บริวารพงศามากมาย มีปัญญาญาณเฉลียวฉลาด วีรภาพกล้าหาญ ประดุจมหาพละเทพ หากสตรีใดได้สดับพระนามของพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต แล้วน้อมรับปฏิบัติด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจแล้วไซร้ ในภายหลังจักมิต้องมีกายแห่งสตรีอีก*

*ดูก่อนมัญชุศรี เมื่อสมัยที่พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภา-ตถาคตเจ้าพระองค์นั้นทรงบรรลุพระอภิสัมโพธิญาณแล้ว ด้วยพละแห่งมูลปณิธานแต่ครั้งก่อน ยังให้ทรงพิจารณาสรรพชีวิตทั้งปวงแล้วทรงพบว่ามีผู้ได้รับทุกข์ทรมานจากโรคาพาธ ซูบผอม ซีดเซียว นิ้วมือเท้างอหงิก **ไข้เหลือง**[๓๒] บ้างต้องคุณไสยอาถรรพ์ร้าย บ้างเป็นผู้มีอายุสั้น บ้างเป็น**ผู้มรณะก่อนเวลาอันควร**[๓๓] จึงทรงมีพุทธประสงค์จักยังให้โรคาพาธต่าง ๆ นั้นสิ้นไป ปณิธานทั้งปวงได้สมดังมโนรถ*

*ครั้นแล้ว พระโลกนาถเจ้าพระองค์นั้นจึงทรงเจริญสมาธินามว่า **สรวสัตวทุกขภินทนา**[๓๔] แลเมื่อเข้าสู่สมาธิแล้ว **พระพุทธ-อุษณีษ์**[๓๕] ได้บังเกิดมหารัศมีโอภาสสว่างไสว ในระหว่างรัศมีนั้นแลได้ตรัสมหาธารณีว่า...*

นโม ภควเต ไภษชฺย คุรุ ไวฑูรฺย ปรภา ราชาย ตถาคตาย อรฺหเต สมยกฺ สมพุทฺธาย ตทฺยถา โอม ไภษชฺเย ไภษชฺเย ไภษชฺย สมุทฺคเต สฺวาหา

เมื่อเพลาที่ตรัสมนตรานี้หว่างรัศมีอันโอภาสแล้ว มหาปฐพีดลก็กัมปนาทสั่นไหว บังเกิดเป็นมหารัศมีรุ่งเรืองไปทั่ว บรรดาโรคาพาธของสรรพสัตว์ทั้งปวงได้สูญสิ้น ได้รับความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน

ดูก่อนมัญชุศรี หากพบชาย หญิงผู้มีโรค พึงมีจิตแน่วแน่กระทำต่อผู้ป่วยไข้นั้นดังนี้ ชำระร่างกายให้สะอาดอยู่เป็นนิจ นำอาหาร โอสถ หรือน้ำที่ปราศจากสิ่งสกปรก เสกด้วยคาถานี้ ๑๐๘ จบ พร้อมกับอาภรณ์และอาหารนั้น จักยังให้ทุกข์แห่งโรคได้ดับสิ้นไป หากปรารถนาสิ่งใด แล้วภาวนาสาธยายด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจแล้วไซร้ ย่อมบรรลุได้ตามประสงค์ทุกประการ จักเป็นผู้ไร้โรคาพาธเบียดเบียน อายุสิริวัฒนา แลเมื่อหมดสิ้นอายุขัยแล้วในภายหลัง จักได้อุบัติยังศุทธิไวฑูรย์พุทธเกษตรแห่งนั้น มิเสื่อมถอยย้อนกลับตราบจนถึงพระโพธิญาณ

ด้วยเหตุฉะนี้แล มัญชุศรี หากมีชาย หญิงผู้จักถวายสักการะและนอบน้อมพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น ด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจอย่างที่สุดแล้วไซร้ ก็พึงยึดมั่นในธารณีนี้ มิให้ลืมเลือนเสียหายเถิด

*ดูก่อนมัญชุศรี หากมีกุลบุตร กุลธิดาผู้**มีศรัทธาบริสุทธิ์**[๓๖] เมื่อได้สดับพระนามของพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต ผู้เป็นพระอรหันต์และพระสัมมาสัมพุทธะผู้ตรัสรู้โดยพระองค์โดยชอบแล้ว ยึดมั่นภาวนา ในยามอรุณรุ่งพึงขบเคี้ยว**ทนตกาษฐ์**[๓๗] ชำระกายาให้สะอาด แล้วนำมวลบุปผชาติมีกลิ่นหอม ร่ำสุคนธ์ (ประพรม)*

น้ำหอม บรรเลงดนตรี เพื่อถวายสักการะต่อพระพุทธปฏิมา อันพระธรรมสูตรปกรณ์นี้ หากตนเองได้ขีดเขียน หากสอนผู้อื่นให้ขีดเขียน ได้น้อมรับปฏิบัติด้วยเอกจิต แลเมื่อสดับฟังอรรถะแห่งพระสูตรนี้แล้ว ได้ถวายกัปปิยภัณฑ์อันจำเป็นสำหรับกาย เป็นทานต่อพระธรรมาจารย์ผู้สั่งสอนธรรมนั้นมิให้ขาดแคลนแล้วไซร้ เช่นนี้จักยังให้พระพุทธเจ้าทั้งปวงทรงระลึกปกป้อง ยังให้ปณิธานทั้งปวงได้สมบูรณ์พร้อม ตราบจนถึงพระโพธิญาณ

สมัยนั้น พระมัญชุศรีกุมารภูตะ ได้กราบทูลพระพุทธองค์ว่า ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า ข้าพระองค์ขอปณิธานว่าเมื่อกาลที่พระ-สัทธรรมเสื่อมถอยนั้น ข้าพระองค์จักใช้อุปายโกศลนานาประการเพื่อยังให้กุลบุตร กุลธิดาผู้มีศรัทธาบริสุทธิ์ ได้สดับยลยินพระนามแห่งพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต แม้นในยามนิทราก็จักรู้สึกว่าได้ยินพระพุทธนาม

ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า หากพระธรรมสูตรนี้ได้รับการปฏิบัติยึดถือ อ่านท่องสาธยาย ฤาว่ามีการประกาศสั่งสอนแก่บุคคลอื่นหากได้จารึกด้วยตนเอง ฤาสอนให้ผู้อื่นจารึก มีการเคารพนอบน้อมอย่างที่สุด บูชาด้วยมาลีที่มีกลิ่นหอม น้ำหอม ผงหอม ร่ำสุคนธ์ พวงมาลา สายสร้อยเกยูระ ธวัชธงแลฉัตร เครื่องดุริยางค์ดนตรี ใช้ผ้าเบญจรงค์บรรจุพระสูตรนี้ แล้วประดิษฐานไว้ยังสถานที่บริสุทธิ์ บนอาสนะที่ยกสูงแล้วไซร้ ในเพลานั้น ท้าวจตุเทวราชพร้อมเทวบริษัทและเทวนิกรอื่นจำนวนอนันตะร้อยพัน ซึ่งจักเสด็จลงยังสถานที่แห่งนั้น เพื่อถวายสักการะและอารักขา

ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า หากพระสูตรที่มีค่าดุจรัตนะนี้ได้

แผ่กำจายไปยังสถานใด แล้วสามารถน้อมรับปฏิบัติในกุศลแห่งมูลปณิธานของพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต และได้สดับพระนามแล้วไซร้ พึงทราบเถิดว่าสถานแห่งนั้นจะไม่มีการมรณะก่อนเวลาอันควรอีกต่อไป แลจักไม่มีปีศาจร้ายทั้งปวงที่ฉุดคร่าดวงวิญญานนั้นอีก ผู้ที่ถูกฉุดคร่าไปแล้วย่อมหวนกลับคืนมาได้ ดังเหตุนี้ กายแลใจจึงสุขศานติ

ครั้งนั้น พระพุทธองค์ทรงรับสั่งกับพระมัญชุศรีว่า เป็นเช่นนั้นๆ ดังที่เธอได้กล่าวนั้นแล มัญชุศรีหากมีกุลบุตร กุลธิดาผู้มีศรัทธาบริสุทธิ์ ปรารถนาจักถวายสักการะพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น พึงสร้างรูปปฏิมาของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นขึ้นก่อน จัดเตรียมสถานที่บริสุทธิ์เพื่อประดิษฐาน แล้วโปรยบุปผชาตินานาพรรณ ร่ำสุคันธชาตินานาชนิด ประดับสถานอลังการด้วยธงฉัตรนานาประการ เป็นเพลา ๗ ทิวาแลราตรีให้สมาทานอุโบสถศีล บริโภค**อาหารบริสุทธิ์**[๓๘] ชำระกายให้หอม(เพราะความ)สะอาด สวมใส่อาภรณ์ที่ใหม่และสะอาด พึงบังเกิดจิตมิเคลือบย้อมแปดเปื้อน[๓๙] จิตมิอาฆาตพยาบาท ยังประโยชน์ต่อสรรพชีวิตทั้งปวง เกิดจิตเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาเสมอกัน แล้วบรรเลงดนตรีขับกล่อมบทสรรเสริญ เวียนประทักษิณรอบพุทธปฏิมา พึงระลึกถึงมูลปณิธานของพระตถาคตเจ้าพระองค์นั้น แล้วสังวัธยายพระสูตรนี้ โดยตรึกตรองอรรถะแห่งพระสูตร แล้วประกาศสั่งสอน เมื่อปรารถนาสิ่งใด ย่อมสมปรารถนาทุกประการ หากต้องการอายุยืนยาว ย่อมได้อายุยืนยาว ต้องการความมั่งคั่ง ย่อมได้ความมั่งคั่ง ต้องการบรรดาศักดิ์ ย่อมได้บรรดาศักดิ์ ต้องการ

ชายหญิง ย่อมได้ชายหญิงสมตามมโนจินต์

หากมีผู้นิทราแล้วนิมิตร้าย ได้พบลักษณะชั่วร้ายทั้งปวง ฤๅมีปักษีมาประชุมรวมกลุ่มกัน ฤๅเกิดอาเพศแปลกประหลาดในเคหสถาน บุคคลนั้นหากนำบรรดาเครื่องสักการะชั้นเลิศ มาน้อมถวายพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้นแล้วไซร้ สุบินร้ายและทุรลักษณ์อัปมงคลทั้งปวง จักมลายไปสิ้นมิอาจให้โทษภัย ฤๅมีความหวั่นกลัว(ภัยจาก)อุทก อัคคี ศาตราวุธ โอสถพิษ ภัยประหลาด คชสารดุ สิงห์ พยัคฆ์ สุนัขป่า หมี อสรพิษ แมลงป่อง ตะขาบ **แมงคาเรือง**[๙๐] ยุง แมลงและเหลือบ หากสามารถน้อมระลึกถึง และถวายสักการะต่อพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจแล้วไซร้ ก็จักหลุดพ้นจากสรรพภยันตรายได้ หากมีประเทศอื่นมารุกราน กรรโชกแย่งชิง เมื่อได้น้อมระลึกและถวายความเคารพต่อพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นแล้วไซร้ ก็จักหลุดพ้นได้เช่นกัน

ดูก่อนมัญชุศรี หากกุลบุตร กุลธิดาผู้มีศรัทธาที่บริสุทธิ์ตลอดชีวิตมิได้ข้องเกี่ยวกับเทพเจ้าอื่นใด มีเอกจิตหนึ่งเดียวต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รับปฏิบัติศีลสังวร อันมีศีล ๕ ศีล ๑๐ โพธิสัตวศีล ๔๐๐ **ภิกษุศีล ๒๕๐**[๙๑] ภิกษุณีศีล ๕๐๐ หากได้ละเมิดศีลเหล่านั้น แล้วหวั่นเกรงจักตกสู่อบายภูมิ หากสามารถตั้งจิตระลึกถึงพระนามของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น แล้วถวายความเคารพสักการะแล้วไซร้ ย่อมมิต้องอุบัติยังอบายภูมิทั้ง ๓ อย่างแน่นอน

ฤๅมีอิสตรีผู้ใกล้คลอด ได้รับทุกขเวทนาเป็นที่สุด หากสามารถสรรเสริญพระนาม ถวายความเคารพแลสักการะพระตถาคตเจ้าพระองค์นั้น ด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจแล้วไซร้ สรรพทุกข์ทั้งปวงจักสิ้นสูญ บุตรที่ถือกำเนิดจะมีองคาพยพบริบูรณ์ รูปลักษณ์สง่างาม เป็นที่ยินดีแก่ผู้ได้ประสบ เฉลียวฉลาด แคล้วคลาด และมีโรคน้อย มิมีอมนุษย์ใดมาช่วงชิงดวงวิญญาณไปได้

ครั้งนั้น พระโลกนาถเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า เราตถาคตได้พรรณนาถึงพระคุณธรรมบารมี แห่งพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุ-ไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น อันเป็นจริยาวัตรที่คัมภีรภาพแยบคายของพระพุทธเจ้าทั้งปวง ที่เข้าใจได้ยาก เธอมีความศรัทธาเชื่อมั่นหรือไม่

พระอานนท์เถรเจ้า กราบทูลว่า ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า ข้าพระองค์มิบังเกิดวิจิกิจฉาต่อพระธรรมคัมภีร์ทั้งปวงที่พระตถาคตเจ้าตรัสแสดงแล้ว ข้อนั้นเพราะเหตุไฉนฤๅ เพราะพระตถาคตเจ้าทั้งปวงทรงมีกายกรรม วจีกรรมและมโนกรรมที่บริสุทธิ์ ข้าแต่พระ-โลกนาถเจ้า อันดวงสุริยันและจันทราอาจยังให้ตกลงได้ สุเมรุคีรีราชอาจยังให้พลิกคว่ำ แต่พระวจนะแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวงมิอาจเปลี่ยนแปลง

ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า มีบรรดาสรรพสัตว์ที่อินทรีย์คือศรัทธาไม่สมบูรณ์ เมื่อได้สดับพระจริยาวัตรอันคัมภีรภาพของพระพุทธเจ้าทั้งปวงแล้ว ย่อมจักมีมนสิการเช่นนี้ว่า “เพียงได้ระลึก

*ถึงพระพุทธนามของพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้าพระองค์เดียว จักได้รับกุศลานิสงส์วิเศษปานฉะนี้เลยหรือกระไร” ด้วยเหตุแห่งการไม่ศรัทธานี้ ยังให้กล่าวว่าร้าย **บุคคลนี้ในยามค่ำคืนย่อมพลาดสูญประโยชน์สุขมหาศาล**[๔๒] แล้วตกสู่อบายภูมิทั้งปวง เวียนว่ายอยู่มิจบสิ้น*

พระพุทธองค์ทรงรับสั่งต่อพระอานนท์ว่า อันบรรดาสรรพชีวิตหากได้สดับยลยินพระนามแห่งพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต แล้วน้อมรับปฏิบัติด้วยความเป็นที่สุดแห่งใจโดยมิเกิดวิจิกิจฉาเคลือบแคลง แล้วยังตกสู่อบายภูมิอีกย่อมเป็นไปมิได้ในสถานนี้

ดูก่อนอานนท์ นี้คือพระจริยาวัตรที่คัมภีรภาพแยบคายของพระพุทธเจ้าทั้งปวง อันหยั่งใจเชื่อได้ยาก การที่เธอสามารถน้อมรับได้นี้ พึงทราบเถิดว่าล้วนคือพลานุภาพแห่งพระตถาคตเจ้าบันดาลให้เป็นไป

ดูก่อนอานนท์ บรรดาสาวก ปัจเจกโพธิ และโพธิสัตว์ทั้งหลายผู้ยังมิบรรลุถึงโพธิสัตวภูมิ ล้วนมิสามารถศรัทธาได้อย่างแท้จริง จักมีก็แต่เอกชาติปฏิพันธ์โพธิสัตว์เท่านั้น (ที่จักศรัทธาได้อย่างแท้จริง)

ดูก่อนอานนท์ เป็นการยากที่จะมีกายแห่งมนุษย์ และการได้ศรัทธาตั้งมั่นในพระรัตนตรัยก็เป็นเรื่องยากยิ่งนัก แต่การได้สดับพระนามแห่งพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตนั้นเป็นเรื่องที่ยากยิ่งกว่า

ดูก่อนอานนท์ พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น ทรงบำเพ็ญโพธิสัตวจริยาจำนวนอนันตะมิอาจประมาณ ทรงใช้อุปายโกศลที่ชาญฉลาดจำนวนอนันตะมิอาจประมาณ (ในการช่วยเหลือสรรพสัตว์) ทรงมีมหาปณิธานที่ไพบูลย์จำนวนอนันตะมิอาจประมาณ หากตถาคตจักกล่าววิภาษาให้กว้างขวางออกไปเป็นเวลา ๑ กัลป์ หรือแม้ในกัลป์อื่นๆ ด้วยแล้วไซร้ กัลป์นั้นแลจะสิ้นไปอย่างรวดเร็ว แต่ทว่าพระจริยาปณิธาน และพระอุปายโกศลของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นจักพรรณนาได้มิรู้หมดสิ้นเลย

สมัยครั้งนั้นแล ณ ท่ามกลางมหาชน ยังมีพระโพธิสัตว์มหาสัตว์พระองค์หนึ่งนามว่า **อนุเคราะห์วิมุตติ** ได้ลุกขึ้นจากอาสนะ ลดผ้าเฉวียงทักขิณาอังสา คุกชานุเบื้องขวาลงกับพื้นดิน ประณมกร แล้วกราบทูลพระพุทธองค์ว่า ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า เมื่อกาลที่พระสัทธรรมเสื่อมถอย จักมีสรรพสัตว์ได้รับทุกข์ทรมานนานัปการ มากด้วยโรคซูบผอมอ่อนแอ มิสามารถดื่มกินอาหารได้ ลำคอแห้งเหือด มองไปทิศใดให้พบแต่ความมืดมิด อันเป็นมรณลักษณะที่มาปรากฏยังเบื้องหน้า บิดามารดา ญาติพงศา มิตรสหายกัลยาณมิตรต่างร่ำไห้อยู่รอบกาย ในสถานที่กายแห่งตนนอนอยู่นั้นแล จักได้พบยมทูตมานำพาวิญญาณไปยังเบื้องหน้า**พญายมราชผู้ทรงธรรม**[๔๓]อันสรรพชีวิตทั้งปวง ผู้มีจิตญาณเกิดขึ้นแล้วจักกระทำสิ่งใดมิว่าบาปหรือคุณนั้น ล้วนถูกบันทึกไว้โดยพญายมราชผู้ทรงธรรมทั้งสิ้น

ครั้นแล้ว ยมธรรมราชาจักตรัสถามผู้นั้น แล้วคำนวณผลแห่งบาปและบุญ ตามที่กระทำมา แล้วจึงตัดสินตามนั้น ในเพลานั้น

หากญาติของผู้ป่วยและกัลยาณมิตรสามารถน้อมพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเป็นสรณะ แทนผู้ป่วยไข้นั้น โดยอาราธนาหมู่สงฆ์มาสังวัธยายพระสูตรนี้ จุดประทีป ๗ ชั้น แขวนธงต่ออายุขัย ๕ สีแล้วไซร้ วิญญาณผู้นั้นอาจกลับมาอีกก็เป็นได้ ประดุจผู้ที่นิทราฝันไปแล้วได้สติรู้แจ้งด้วยตนเอง อาจผ่านไป ๗ วาร หรือ ๒๑ วาร หรือ ๓๕ วาร หรือ ๔๙ วาร เมื่อคราที่วิญญาณหวนกลับมา ก็ดุจตื่นจากความฝัน ตนเองจักประจักษ์แจ้งในมโนระลึกถึงวิบากผลแห่งกุศลกรรมและอกุศลกรรมที่จักได้รับ ด้วยเหตุที่ตนเองนั้นได้ประสบแล้ว แม้นจักมีภัยถึงแก่ชีวาวาตม์ ก็จักมิกระทำอกุศลทั้งปวง ด้วยเหตุนี้แลกุลบุตร กุลธิดาผู้มีศรัทธาบริสุทธิ์ จึงควรน้อมรับยึดมั่นในพระนามของพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภา-ตถาคตเจ้า แลถวายความเคารพสักการะตามแต่กำลังสามารถเถิด

สมัยนั้นแล พระอานนท์เถรเจ้าได้กล่าวปุจฉาพระอนุเคราะห์วิมุตติโพธิสัตว์ว่า ดูก่อนกุลบุตร พึงน้อมถวายความเคารพสักการะพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้นด้วยประการเช่นไรหนอ ธงต่ออายุขัยแลดวงประทีปนั้นแลจักประดิษฐ์ขึ้นโดยวิธีใดเล่า

ครั้นแล้ว พระอนุเคราะห์วิมุตติโพธิสัตว์จึ่งกล่าวว่า ข้าแต่พระคุณเจ้า หากมีผู้ป่วยไข้ปรารถนาพ้นจากโรคาทุกข์นั้น พึงให้ผู้นั้นสมาทานและรักษาอุโบสถศีลเป็นเวลา ๗ ทิวาราตรี พึงนำเครื่องอุปโภคบริโภคและสิ่งอื่นๆ สุดแต่กำลังสามารถ ถวายต่อภิกษุสงฆ์ ทั้ง**ทิวาราตรี ๖ เพลา**[๔๔] จงได้กระทำนมัสการ ถวาย

สักการะต่อพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้น สังวัธยายอ่านท่องพระธรรมสูตรนี้ ๔๙ จบ จุดประทีป ๔๙ ดวง สร้างรูปปฏิมาของพระตถาคตเจ้าพระองค์นั้นขึ้น ๗ พระรูป เบื้องหน้าของพระรูปหนึ่งๆ นั้นจงตั้งดวงประทีป ๗ ดวง ประทีปดวงหนึ่งๆ นั้นให้มีขนาดเท่ากงล้อ (จุดถวาย) เป็นเวลา ๔๙ วันมิให้ดับแสงลง สร้างธงเบญจรงค์ยาว ๔๙ คืบฝ่ามือ และปลดปล่อยสรรพสัตว์ต่างๆ ตลอด ๔๙ วาร จึงจักผ่านพ้นทุรวิบัติภัย ยังให้ปีศาจร้ายทั้งปวงมิอาจกระทำการ

พระคุณเจ้าอานนท์ หากกษัตริย์ ผู้อภิเษกเป็นราชาแห่งแคว้นนั้น เมื่อเพลาที่เกิดภัยพิบัติ อันมี ภัยจากโรคระบาด ภัยจากประเทศอื่นรุกราน ภัยจากคนภายในเป็นกบฏ ภัยจากนักษัตรประหลาดไป ภัยจากสุริยจันทรคราส ภัยจากลมฝนมิถูกฤดู ภัยจากฝนมิตกต้องตามกาล อันกษัตริย์ ผู้อภิเษกเป็นราชานั้น ในกาลนั้นพึงบังเกิดจิตเมตตากรุณาต่อสรรพสัตว์ทั้งปวง ปลดปล่อยผู้ถูกคุมขัง แล้วดำเนินตามสักการวิธีที่กล่าวแล้วเบื้องต้น เพื่อถวายสักการะต่อพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตพระองค์นั้นเถิด

ด้วยเหตุแห่งกุศลมูลนี้ และด้วยพละแห่งมูลปณิธานของพระตถาคตเจ้าพระองค์นั้น จักยังให้แว่นแคว้นแห่งนั้นได้บรรลุถึงความปลอดภัย ลมและฝนต้องตามฤดูกาล พืชพรรณธัญญาหารและการกสิกรรมให้ผลสมบูรณ์ สรรพชีวิตทั้งปวงจักไร้โรคภัย เกษมโสมนัสถ้วนหน้า

ในประเทศนั้น จักปราศจากยักษ์ร้ายและเทวดาใจบาปผู้ก่อ

เวรให้สรรพชีวิต อกุศลลักษณะทั้งปวงจักมลายหาย อีกกษัตริย์ผู้อภิเษกเป็นราชาแห่งแคว้นนั้น จักจำเริญด้วยอายุ วรรณะ พละ เป็นผู้มีสุขะเพราะไร้โรคา จักได้บรรลุถึงประโยชน์วัฒนายิ่งเช่นนี้แล

พระคุณเจ้าอานนท์ หากมเหสี สนม รัชทายาท ราชบุตร มหาอำมาตย์ ขุนนาง นางใน ข้าราชการ ราษฎรทั้งปวงที่เป็นทุกข์จากโรคและภัยอื่นๆ ก็พึงสร้างธงเบญจรงค์ จุดดวงประทีปมิให้ดับ ปลดปล่อยสรรพชีวิต โปรยมวลมาลีหลากพรรณ ร่ำสุคันธชาติชั้นเลิศ โรคาพาธจึงถูกกำจัดหมดไป และล่วงพ้นภยันตรายทั้งปวง

ในเพลานั้น พระอานนท์เถรเจ้าได้ปุจฉาพระอนุเคราะห์วิมุตติโพธิสัตว์ว่า ดูก่อนกุลบุตร จักกระทำเช่นไรหนอ ให้อายุขัยที่หมดสิ้นแล้วได้ยืนยาวต่อไป

พระอนุเคราะห์วิมุตติโพธิสัตว์ว่า พระคุณเจ้า ท่านมิเคยได้สดับพระตถาคตเจ้าตรัสถึงอกาลมรณะ ๙ ประการดอกหรือ ด้วยเหตุนี้จึงบังควรสร้างธงและประทีปแห่งความมีอายุวัฒนา บำเพ็ญกุศลทั้งปวง ด้วยเหตุที่บำเพ็ญกุศล จักยังให้เมื่อวายชนม์มิต้องทุกข์ทรมาน

พระเถรเจ้าว่า อันอกาลมรณะ ๙ ประการเป็นเช่นไรหนอ

พระโพธิสัตว์ว่า หากมีสรรพสัตว์ที่เป็นโรคแม้นน้อยนิด แต่ไร้แพทย์ผู้รักษา ปราศจากโอสถและผู้พยาบาล แม้ได้พบแพทย์ แต่ได้รับโอสถที่ผิด ที่แท้ยังมิพึงสิ้นชีพแต่กลับต้องมรณะก่อนเวลาอันควร

อีกประการยังมีผู้เลื่อมใส**พาหิรมิจฉามาร**[๙๕]ของโลก เมื่อ

ได้ฟังคำลวงหลอกของครูผีเวทมนตร์ที่ทำนายโชคดีฤๅร้ายแล้ว จึงยิ่งทวีความหวาดกลัว จิตมิอาจตั้งมั่นเป็นสัมมาอยู่ได้ เมื่อกล่าวว่ามีเคราะห์ภัย จึงประหารชีวิตสัตว์อื่น เพื่อสังเวยต่อเทพเจ้า แล้วเรียกเชิญภูตผีปีศาจให้มอบวาสนาและคุ้มครอง และเพื่อความมีอายุยืนยาว ที่สุดแล้วก็มิอาจได้ตามนั้น เพราะความโง่เขลาลุ่มหลงมี**มิจฉาศรัทธา**และ**วิปลาสทิฐิ**[๔๖] เป็นต้น เมื่อ(บุคคลนี้)ได้มรณะก่อนเวลาอันควรแล้วจักเข้าสู่นรกภูมิ ไร้ซึ่งกำหนดกาลหลุดพ้นออกมา นี้แลชื่อว่า **อกาลมรณะประการแรก**

ประการที่ ๒ มรณะด้วยต้องราชอาญาประหารชีวิต

ประการที่ ๓ ผู้ล่าสัตว์ มัวเมาในกามและสุรา ประมาทมิอาจฉุดช่วยได้ จึงต้องมรณะเพราะอมนุษย์มาฉุดคร่าดวงวิญญาณ

ประการที่ ๔ มรณะด้วยเพลิงเผาผลาญ

ประการที่ ๕ มรณะด้วยจม**ชลชาติ**[๔๗]

ประการที่ ๖ มรณะด้วยสัตว์ร้ายต่าง ๆ กัดกิน

ประการที่ ๗ มรณะด้วยพลัดตกจากภูผา

ประการที่ ๘ มรณะด้วยต้องโอสถพิษ ยาเบื่อ เวทมนตร์และภัยจากการปลุกภูตผี[๔๘]

ประการที่ ๙ ผู้หิวกระหายด้วยเพราะอดอยาก มิได้ดื่มกินอาหารจนมรณะ

นี้คือการมรณะก่อนเวลาอันควร ที่พระตถาคตเจ้าทรงแสดงไว้โดยสังเขป ๙ ประการดั่งนี้ ซึ่งยังมีการมรณะประการต่าง ๆ อีกหาจำนวนมิได้ อันจะกล่าวให้ครบถ้วนได้ยาก

*ข้าแต่พระคุณเจ้าอานนท์ ก็พญายมราชาธิบดีผู้บันทึกรายชื่อของสัตว์โลก หากมีสรรพชีวิตที่ทุรยศ อกตัญญู ก่อ***อนันตริยกรรม**[๔๙]*ให้ร้ายดูหมิ่นพระรัตนตรัย ละเมิดกฎหมายของผู้ปกครอง ทำลายศรัทธาและศีลาจาร พญายมผู้เป็นเจ้าแห่งธรรมจักพิจารณากรรมที่หนักเบา แล้วตัดสินโทษทัณฑ์ตามนั้น ด้วยเหตุนี้เราจึงขอให้สรรพชีวิตทั้งปวง จุดประทีป ประดิษฐ์ธงทิว ปลดปล่อยชีวิตสัตว์อื่นเพื่อบำเพ็ญกุศล จึงจักล่วงพ้นทุกข์ภัย และมิต้องประสบกับเคราะห์กรรมทั้งปวง*

ครั้งนั้นแล ท่ามกลางมหาชนมีมหายักษ์เสนาบดี ๑๒ ตน ประทับนั่งอยู่ในมหาสมาคมนั้นด้วย อันมี **กุมภีระมหาเสนาบดี๑ วัชระมหาเสนาบดี๑ มิหิระมหาเสนาบดี๑ อัณฑิระมหาเสนาบดี๑ อนิละมหาเสนาบดี๑ ศัณฑิละมหาเสนาบดี๑ อินทระมหาเสนาบดี๑ ปัชระมหาเสนาบดี๑ มโหรคะมหาเสนาบดี๑ กินนระมหาเสนาบดี๑ จตุระมหาเสนาบดี๑ วิกราละมหาเสนาบดี๑**[๕๐]

ซึ่งมหายักษ์เสนาบดีทั้ง ๑๒ ตนนี้ ล้วนมียักษบริวารตนละ ๗,๐๐๐ ตน[๕๑]

ในกาลบัดนั้น (มหายักษ์เสนาบดี) ได้กราบทูลสมเด็จพระพุทธองค์พร้อมกันว่า *ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า เหล่าข้าพระองค์ทั้งผอง บัดนี้เพราะได้พระพุทธเดชานุภาพปกป้อง ยังให้ได้สดับพระนามแห่งพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต จึงมิต้องหวั่นเกรงอบายภูมิอีกต่อไป ปวงข้าพระองค์ล้วนมีเอกจิตเสมือน*

กันว่า ตราบนี้ไปจนสิ้นชีพสังขารจักมั่นในพระพุทธเจ้า พระธรรม-เจ้า พระสังฆเจ้าเป็นที่พึ่ง

ขอประกาศปณิธานว่าจักแบกรับสรรพชีวิตทั้งปวง จักกระทำคุณธรรมความดีอันเป็นประโยชน์ และความผาสุกสวัสดี (แก่สรรพชีวิตทั้งปวง) หากสถานแห่งใด ในสถานคามนิคม ชนบท ราชธานี ในที่โล่งเปล่าฤๅวนาสณฑ์ หากมีพระธรรมสูตรนี้แผ่ไปถึง มีผู้น้อมรับยึดถือพระนามของพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตเจ้าและน้อมบูชาด้วยความเคารพแล้วไซร้ ข้าพระองค์พร้อมบริวารจักตามอารักขาผู้นั้น ให้รอดพ้นจากทุกข์ภัยทั้งปวง ความปรารถนาต่างๆ จักบริบูรณ์พร้อม ฤๅผู้มีโรคภัยต้องการให้ช่วยเหลือแล้วไซร้ พึงสังวัธยายพระสูตรนี้ แล้วนำด้ายเบญจรงค์มาผูกเป็นปมอักษรชื่อพวกข้าพระองค์ เมื่อได้สมปณิธานแล้วจึงค่อยคลายปมนั้นออก

ครั้งนั้น สมเด็จพระโลกนาถเจ้าได้ตรัสสรรเสริญ มหายักษ์เสนาบดีทั้งหลายว่า *สาธุ สาธุ มหายักษ์เสนาบดี เธอทั้งหลายเป็นผู้รู้สำนึกจักตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณแห่งพระโลกนาถเจ้าไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคต จึงสมควรยังหิตประโยชน์ สุขศานติแก่สรรพสัตว์ทั้งหลายเช่นนี้เถิด*[๕๒]

เมื่อนั้น พระอานนท์ได้กราบทูลพระพุทธองค์ว่า *ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า อันพระธรรมกถานี้จักมีนามว่ากระไร หมู่ข้าพระองค์จักยึดถือเช่นไร พระพุทธเจ้าข้า*

มีพระพุทธดำรัสว่า ธรรมกถานี้มีนามว่า ***ไภษัชยคุรุไว-ฑูรยประภาสัปตพุทธปูรวปณิธานสูตร***[๕๓] *แลอีกนามคือ* ***ทวาทศมหายักษสัตตวารถกริยาปณิธานศักดามนตร์***[๕๔] *แลอีกนามคือ* ***ปหารสรววิปากกรรมสมุทเฉท***[๕๕] *พึงยึดถือเช่นนี้*

ก็โดยอภิสมัยครั้งนั้น เมื่อสมเด็จพระภควันต์ตรัสพระ-พุทธพจน์นี้จบลง บรรดาพระโพธิสัตว์ผู้เป็นมหาสัตว์ และมหาสาวกราชาธิราช มหาเสวกามาตย์ พราหมณ์ บัณฑิต เทพ นาค คนธรรพ์ อสุร ครุฑ กินนร มโหราค มนุษย์และอมนุษย์ทุกหมู่เหล่า ที่ได้สดับยลยินพระพุทโธวาทนี้ ล้วนพากันบังเกิดมหาโสมนัสร่าเริงยินดีแล้วมีศรัทธาน้อมรับใส่เกล้ากระหม่อมเพื่อปฏิบัติสืบไป...

จบ

พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปูรวปณิธานสูตร

เชิงอรรถ

๑ ตามศัพท์ ว่าต้นไม้ชนิดหนึ่งที่เมื่อลมพัด ทำให้ใบกระทบกันมีเสียงไพเราะเหมือนเสียงดนตรี

๒ พระนามพระมหาโพธิสัตว์ผู้เลิศในทางปัญญาญาณ และเป็นคุรุ (ปัญญา) แห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง

๓ ผ้าเฉวียงบ่าขวา การนำผ้าลดลงจากบ่าขวา เป็นการแสดงความเคารพอย่างสูงสุดแบบหนึ่ง

๔ เปรียบเม็ดทราย ๑ เม็ด คือโลกธาตุที่มีพระพุทธเจ้าประทับอยู่ภายใน ๑ แห่ง เม็ดทรายในคงคานที ๑๐ แห่ง จึงหมายความว่าต้องคำนวณเม็ดทรายในแม่น้ำคงคา ๑ แห่ง แล้วคูณ ๑๐ จึงจะทราบระยะห่างระหว่างสหาโลกธาตุแห่งนี้ กับศุทธิไวฑูรย์โลกธาตุ

๕ รัตนชาติ ชนิดหนึ่ง มีสีน้ำเงินใส บ้างก็เรียก ไพฑูรย์

๖ หนทางแห่งความชั่ว หนทางแห่งความเสื่อม หนทางที่นำไปสู่อบาย หนทางที่ไม่ถูกต้อง

๗ คือศีล ๓ ประเภท มี ๑)**สํวรศีล** ศีลคือการสำรวมระวัง ๒)**กุศล ธรฺมสํคฺราหก ศีล** ศีลที่ประพฤติเพื่อสงเคราะห์แก่กุศลธรรม ๓)**สตฺตฺวารฺถกฺริยา ศีล** ศีลที่ประพฤติเพื่อประโยชน์แก่สัตว์ทั้งหลาย

๘ โรคเรื้อน

๙ ความหมายคือ หากผู้ที่เป็นทุกข์ได้มีโอกาสสดับพระนามของพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้าเพียงครั้งเดียว ก็จักได้รับอานิสงส์ตามมหาปณิธานข้อนี้

๑๐ ความหมายคือ อานิสงส์แห่งการได้สดับพระพุทธนามนี้ จะส่งผลแก่บุคคลนั้นไปตลอดนานแสนนาน จนกระทั่งบุคคลนั้นได้บรรลุพระโพธิญาณ

๑๑ มารชาละ คือ ข่ายแหของมาร ที่คอยจับสรรพสัตว์ให้มัวเมา ลุ่มหลงให้ติดอยู่ในห้วงวัฏฏสงสารจนมิอาจหลุดเป็นอิสระได้

๑๒ ประโยคนี้เปรียบเทียบ อบายทิฐิ คือความเห็นชั่ว หรือมิจฉาทิฐิ คือความเห็นผิด ว่าประดุจป่าไม้ที่รกครึ้ม มากด้วยอันตรายจากสัตว์ร้าย (คือภัย

แห่งวัฏฏสงสาร คือโลกธรรม ความโศกเศร้า พลัดพราก ฯลฯ) ไร้แสงสว่างจากดวงอาทิตย์ (คือแสงแห่งปัญญา) สาดส่องมาถึง จึงทำให้มืดมน ยังให้สรรพสัตว์หลงทาง (ลุ่มหลง โง่เขลา) มิอาจหลุดจากป่าไม้ (แห่งการเวียนว่ายตายเกิดและอวิชชา) ได้

[๑๓] ตามศัพท์ **อันประณีต** อาจแปลว่า **อันเป็นทิพย์** ก็ได้

[๑๔] ในข้อนี้ มีนัยยะถึงความเสมอภาค มิได้แบ่งแยกว่าเป็นหญิง หรือเป็นชาย มิได้เป็นข้อความเหยียดหยามเพศหญิงแต่ประการใด และแสดงถึงลาภชนิดหนึ่ง คือการมีสรีระเป็นชาย สามารถบรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณได้

[๑๕] อัญมณี ๗ ชนิด มี ทอง เงิน ไพฑูรย์ ผลึก บุษราคัม มรกต ทับทิม

[๑๖] **อนันตะ** คือประมาณกะเกณฑ์ไม่ได้ **อสงไขย** คือ สังขยาชนิดหนึ่ง คือจำนวนนับที่แสดงให้รู้ว่ามากมายมหาศาลนับไม่ได้ นับไม่ได้ถ้วน

[๑๗] คือ พระมหาโพธิสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับการเกิด เพื่อสั่งสมบารมีอีกชาติเดียวก็จักได้สำเร็จพระพุทธภูมิในทันที เช่น พระเมตไตรยโพธิสัตว์เป็นต้น

[๑๘] ญาณระลึกชาติหนหลังได้ หนึ่งในอภิญญา ๖ ของพระพุทธศาสนา

[๑๙] คือ ความถือตัว ว่ามีความรู้ แล้วเหยียดหยามใส่ไคล้ผู้อื่น

[๒๐] ในกรณีนี้หมายถึงมิตรชั่ว ยกยอกันและกันเป็นมานะปิดกั้นตนเอง ให้ร้ายผู้อื่น ฯลฯ เป็นต้น

[๒๑] โกฏิ จำนวนนับ เท่ากับ สิบล้าน

[๒๒] มีความหมายคือ นิรยภูมิ อุปมาเป็นดั่งหลุมบ่อที่อันตราย จะปีนขึ้นมาได้ยาก ในประการนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เป็นพหูสูต แต่มากด้วยมานะ ไม่ยอมรับฟังคำสอนอื่นใด และจะสั่งสอนผู้อื่นให้หลงผิดตาม

[๒๓] ความหมายคือ การออกบวช ไม่ข้องด้วยกามคุณ ตามวิสัยของผู้ครองเรือน

[๒๔] มี นรกภูมิ เปรตภูมิ เดรัจฉานภูมิ

[๒๕] ศีล ๘ ข้อ มี ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒)เว้นจากการลักทรัพย์ ๓)เว้นจากการเสพกาม ๔)เว้นจากการพูดเท็จ ๕)เว้นจากการดื่มน้ำเมา ๖)เว้นจากการทัดทรงดอกไม้และลูบไล้ด้วยของหอม ๗)เว้นจากการนั่งนอนในที่นั่งนอนสูงใหญ่ ๘)เว้นจากการบริโภคอาหารในยามวิกาล

๒๖ แปลว่าพระพุทธเจ้าผู้มีอายุยืนยาวไม่มีประมาณ พระนามหนึ่งของพระอมิตาภะพุทธเจ้า

๒๗ มีนัยยะว่าจะได้ไปอุบัติยังสุขาวดีโลกธาตุ และศุทธิไวฑูรย์ได้ตามปรารถนา เพราะโลกธาตุทั้ง ๒ แห่งนี้มีคุณาลังการเหมือนกันทุกประการ

๒๘ เกิดแบบผุดขึ้น ได้แก่กำเนิดพรหม เทวดาและสัตว์นรกเป็นต้น ซึ่งเกิดผุดขึ้นแบบทันใด ก็ใหญ่โตเป็นวิญญูชนทันที มิต้องเป็นทารกแล้วเจริญเติบโตอย่างกำเนิดแบบอื่น เมื่อสิ้นอายุขัยก็หายวับไปไม่ทิ้งซากไว้

๒๙ เหตุนี้ คือเหตุแห่งการภาวนาพระนามของพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้า หากมีศรัทธาหรือมีกุศลปัจจัยไม่เพียงพอให้ไปกำเนิดยังพุทธเกษตร ก็จักไม่ตกอบายภูมิ และไปกำเนิดบนเทวโลกแทน

๓๐ ทวีปทั้ง ๔ ทางคติพุทธศาสนา มี ๑)**ชมพูทวีป** อยู่ทางทิศใต้ของเขาสุเมรุ ๒)**ปูรววิเทหทวีป** อยู่ทางทิศตะวันออกของเขาสุเมรุ ๓)**อมรโคยานทวีป** อยู่ทางตะวันตกของเขาสุเมรุ ๔)**อุตตรกุรุทวีป** อยู่ทางทิศเหนือของเขาสุเมรุ หรืออาจแปลว่าคือดินแดนที่แผ่กว้างออกไปจรดแผ่นดิน แผ่นน้ำทั้ง ๔ ทิศ

๓๑ **ความดี ๑๐ อย่าง** แบ่งเป็น **ความดีทางกาย** ๓ มี ๑)เว้นจากการฆ่าสัตว์ ๒)เว้นจากการลักทรัพย์ ๓)เว้นจากการผิดในกาม **ความดีทางวาจา ๔** มี ๑)เว้นจากการพูดเท็จ ๒)เว้นจากการพูดคำหยาบ ๓)เว้นจากการพูดส่อเสียด ๔)เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อโปรยเสียซึ่งประโยชน์ และ**ความดีทางใจ ๓** มี ๑)เว้นจากการโลภของผู้อื่น ๒)เว้นจากการพยาบาท ๓)เว้นจากการเห็นผิด

๓๒ โรคติดต่อร้ายแรงชนิดหนึ่ง เกิดจากเชื้อไวรัส มียุงเป็นพาหะ ผู้ป่วยมักมีอาการเวียนและปวดศีรษะ คลื่นเหียน อาเจียน และปวดหลัง ไข้ขึ้นสูงอย่างรวดเร็ว ชีพจรเต้นช้าลง ผิวและตาเหลือง อาจมีอันตรายถึงแก่ชีวิตภายใน ๖-๗ วัน

๓๓ ตามศัพท์คือ **อกาลมรณะ** คือ ผู้ตายร้าย ตายโหง

๓๔ คือ สมาธิที่มีอานุภาพทำลายความทุกข์ของสรรพสัตว์

๓๕ หรือ อุณหิสในบาลี หมายถึงกรอบหน้าพระพักตร์ ก้อนพระมังสะหน้า

พระเศียร ซึ่งเป็นอาการหนึ่งในอาการ ๓๒ ของพระพุทธเจ้า โดยมากทำเป็นเปลวเพลิง แสดงถึงพระปัญญาอันรุ่งโรจน์

๓๖ ผู้มีศรัทธาบริสุทธิ์ คือศรัทธาด้วยปัญญาก็พิจารณารู้แจ้งถึงคุณประโยชน์อย่างไม่สงสัยเคลือบแคลง มิเป็นผู้มีศรัทธาไม่บริสุทธิ์ เพราะอวิชชาความลุ่มหลง งมงาย

๓๗ คือ ไม้ใช้เคี้ยวเพื่อทำความสะอาดฟัน

๓๘ หมายถึง อาหารที่ไม่มีเลือดเนื้อสรรพสัตว์อื่นเจือปน อาหารเจ

๓๙ คือ จิตศรัทธาแท้จริง ไม่เคลือบย้อมด้วยความสงสัย เป็นจิตอกุศล

๔๐ สัตว์ชนิดหนึ่งมีขา ๑๕ คู่ ตัวยาวประมาณ ๑ นิ้ว

๔๑ ภิกษุศีลของมหายาน มี ๒๕๐ ข้อ จำแนกเป็น ปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๑๓ อนิยต ๒ นิสสัคคีย์ปาจิตตีย์ ๓๐ ปาจิตตีย์ ๙๐ (เถรวาทมี ๙๒) ปาฏิเทศนีย์ ๔ เสขิยะ ๑๐๐ (เถรวาทมี ๗๕) และอธิกรณ์สมถะ ๗

๔๒ ประโยคนี้เปรียบได้ว่า สังสารวัฏนี้ คือยามค่ำคืน ที่มืดมิด จะมีก็แต่แสงสว่างแห่งดวงจันทร์ คือ พระพุทธธรรม ที่ส่องแสงนำทางเท่านั้น

๔๓ ความหมายคือ พญายมราช เป็นผู้มีความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง ตัดสินชี้ขาดบุญและบาปด้วยความยุติธรรม ในรูปเคารพของมหายานบางแห่งจะเป็นผู้ปกป้องพระศาสนา ถือกงล้อพระธรรมจักรไว้ในมือ หมายถึงเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งธรรม (ความถูกต้อง) มีอีกชื่อว่า ธรรมราชา

๔๔ แบ่งเป็นช่วงเวลา**กลางวัน ๓ ช่วง**คือ ๑)ยามตะวันขึ้น ๒)ยามเที่ยงวัน ๓)ยามตะวันตกดิน และ**กลางคืน** ๓ ช่วง คือ ๑)ราตรียามแรก(ฟ้ามืด) ๒)ยามเที่ยงคืน ๓)ยามหลังเที่ยงคืน

๔๕ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อยู่นอกธรรมดีงามของพระศาสนา หรือเรียก **“พาหิร หรือ นอกรีต”** ซึ่งกระทำสิ่งที่ปราศจากธรรมอันดีงาม มีความหลงผิด จึงเรียก **“มิจฉา”** และชักนำให้ผู้อื่นหลงผิดตามไปด้วย จึงเรียกว่า **“มาร”**

๔๖ **มิจฉาศรัทธา** คือ การเชื่อถือในสิ่งผิด ที่ไม่เป็นประโยชน์มีแต่โทษสถานเดียว **วิปลาสทิฐิ** คือ ความเห็นที่ผลิกผัน เห็นผิดเป็นชอบ เห็นชอบเป็นผิด เช่นการลุ่มหลงงมงาย การทำร้ายสัตว์อื่น(บาป) เพื่อตนเองได้รับพร (บุญ) เป็นต้น

๔๗ หมายถึง น้ำ, วารี

๔๘ ในข้อนี้มีความหมาย ๒ นัยยะ คือ ๑)ผู้ที่ต้องมรณะด้วยการถูกผู้อื่นกระทำ และ ๒)ผู้ที่ปลุกภูตผีเป็นผู้มรณะเสียเอง

๔๙ กรรมอันร้ายแรงที่สุดของพระพุทธศาสนา ๕ อย่างคือ ๑)**ปิตุฆาต** ฆ่าพ่อ ๒)**มาตุฆาต** ฆ่าแม่ ๓)**อรหันตฆาต** ฆ่าพระอรหันต์ ๔)**สังฆเภท** ทำลายสงฆ์ให้แตกกัน ๕)**โลหิตุปบาท** การทำร้ายพระพุทธเจ้าจนห้อพระโลหิตขึ้นไป และยังมีกรรมอีก ๕ ประการที่ร้ายแรงเทียบเท่าอนันตริยกรรม คือ ๑)ประทุษร้ายหญิงที่เป็นพระอรหันต์ ๒)ฆ่าพระโพธิสัตว์ที่ดำรงอยู่ในนิตยภูมิ(คือผู้ไม่เสื่อมถอยจากพระโพธิญาณ) ๓)ฆ่าพระเสขะบุคคล(พระ-อริยะบุคคลอื่นๆ ที่ยังไม่บรรลุอรหันตผล) ๔)ลักของสงฆ์ ๕)ทำลายพระ-สถูป

๕๐ **มหายักษ์ ๑๒ ตน**นี้ มีคือนักษัตรทั้ง ๑๒ ของมนุษย์โดยมีนัยยะว่า สรรพ-สัตว์ทั้งปวงล้วนถูกมหายักษ์ทั้ง ๑๒ นี้ หรือคือวัฏฏสงสารที่วนเวียนอยู่ไม่จบสิ้น ประดุจนักษัตรจักรราศี ที่กลืนกินอายุขัยให้น้อยลงอยู่ตลอดเวลา หากได้พ้นจากกิเลสเครื่องเศร้าหมองทั้งปวงแล้ว จึงจักพ้นจากการกลืนกินของพญายักษ์เหล่านี้ รูปเคารพของมหายานจะสร้างเป็นรูปพญายักษ์ดุดัน บนศีรษะหรือเท้าจะมีรูปสัตว์ประจำนักษัตรทั้ง ๑๒ ไว้ตนละชนิดเพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้ทราบ บางแห่งจะสร้างเป็นร่างมนุษย์ ๑๒ คนแต่มีศีรษะเป็นนักษัตรทั้ง ๑๒ แตกต่างกันไป

๕๑ มหายักษ์เสนาบดีทั้ง ๑๒ มียักษบริวารตนละ ๗,๐๐๐ นั้นหมายถึงพระ-ธรรมของพระพุทธเจ้าที่คอยช่วยเหลือสรรพสัตว์ทั้ง ๘๔,๐๐๐ ประการ (ธรรมขันธ์) เพราะเมื่อนำ ๑๒ คูณ ๗,๐๐๐ จะได้ ๘๔,๐๐๐ พอดี

๕๒ มีนัยยะคือ ถ้าผู้ใดปฏิบัติบูชาพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้า ก็จักรอดพ้นภยัน-ตรายจากดวงชะตาและจักรราศี เพราะพญายักษ์ให้การปกป้องคุ้มครอง ดังนั้นชาวพุทธมหายาน จึงนิยมภาวนาพระนามและธารณีของพระไภ-ษัชยคุรุพุทธเจ้า ในพิธีสืบอายุและงานมงคลต่างๆ

๕๓ คือพระสูตรที่ว่าด้วยกุศลแห่งมูลปณิธานของพระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภา-ตถาคตเจ้า

๕๔ คือ การกล่าวถึงธารณีมนตร์ของมหายักษ์เสนาบดีทั้ง ๑๒ ตนที่ร่วมกันมีปณิธานจักยังประโยชน์แก่สรรพชีวิต

๕๕ คือ การถอดถอนทำลายซึ่งวิบากกรรมทั้งปวง(ชื่อพระสูตรทั้ง ๓ นี้ได้แปลตามอักษรจีน)

《藥師琉璃光如來本願功德經》

唐三藏法師玄奘譯

如是我聞：一時薄伽梵遊化諸國，至廣嚴城，住樂音樹下。與大苾芻眾八千人俱，菩薩摩訶薩三萬六千，及國王、大臣、婆羅門、居士、天龍八部、人、非人等，無量大眾，恭敬圍遶，而爲說法。

爾時，曼殊室利法王子，承佛威神，從座而起，偏袒一肩，右膝著地，向薄伽梵，曲躬合掌。白言：「世尊！惟願演說如是相類諸佛名號，及本大願殊勝功德，令諸聞者業障銷除，爲欲利樂像法轉時，諸有情故。」

爾時，世尊讚曼殊室利童子言：「善哉！善哉！曼殊室利！汝以大悲，勸請我說諸佛名號，本願功德，爲拔業障所纏有情，利益安樂像法轉時諸有情故。汝今諦聽！極善思惟！當爲汝說。」曼殊室利言：「唯然，願說！我等樂聞！」

佛告曼殊室利：「東方去此，過十殑伽沙等佛土，有世界名淨琉璃，佛號藥師琉璃光如來、應、正等覺、明行圓滿、善逝、世間解、無上士、調御丈夫、天人師、佛、薄伽梵。

「曼殊室利！彼佛世尊藥師琉璃光如來本行菩薩道時，發十二大願，令諸有情所求皆得。

「第一大願：願我來世，得阿耨多羅三藐三菩提時，自身光明熾然照曜無量無數無邊世界，以三十二大丈夫相，八十隨形莊嚴其身；令一切有情如我無異。

「第二大願：願我來世得菩提時，身如琉璃，內外明徹，淨無瑕穢；光明廣大，功德巍巍，身善安住，燄網莊嚴過於日月；幽冥眾生悉蒙開曉，隨意所趣，作諸事業。

「第三大願：願我來世得菩提時，以無量無邊智慧方便，令諸有情皆得無盡所受用物，莫令眾生有所乏少。

「第四大願：願我來世得菩提時，若諸有情行邪道者，悉令安住菩提道中；若行聲聞獨覺乘者，皆以大乘而安立之。

「第五大願：願我來世得菩提時，若有無量無邊有情，於我法中修行梵行，一切皆令得不缺戒❶，具三聚戒；設有毀犯，聞我名已還得清淨，不墮惡趣！

「第六大願：願我來世得菩提時，若諸有情，其身下劣，諸根不具，醜陋、頑愚、盲、聾、瘖、啞、攣躄、背僂、白癩、癲

狂，種種病苦；聞我名已，一切皆得端正黠慧，諸根完具，無諸疾苦。

「第七大願：願我來世得菩提時，若諸有情眾病逼切，無救無歸，無醫無藥，無親無家，貧窮多苦；我之名號一經其耳，眾病悉除，身心安樂，家屬資具悉皆豐足，乃至證得無上菩提。

「第八大願：願我來世得菩提時，若有女人爲女百惡之所逼惱，極生厭離，願捨女身；聞我名已，一切皆得轉女成男，具丈夫相，乃至證得無上菩提。

「第九大願：願我來世得菩提時，令諸有情出魔罥網，解脫一切外道纏縛；若墮種種惡見稠林，皆當引攝置於正見，漸令修習諸菩薩行，速證無上正等菩提！

「第十大願：願我來世得菩提時，若諸有情王法所加，縛錄鞭撻，繫閉牢獄，或當刑戮，及餘無量災難凌辱，悲愁煎逼，身心受苦；若聞我名，以我福德威神力故，皆得解脫一切憂苦！

「第十一大願：願我來世得菩提時，若諸有情飢渴所惱，爲求食故造諸惡業；得聞我名，專念受持，我當先以上妙飲食飽足其身，後以法味畢竟安樂而建立之。

「第十二大願：願我來世得菩提時，若諸有情貧無衣服，蚊虻寒熱，晝夜逼惱；若聞我名，專念受持，如其所好，即得種種上妙衣服，亦得一切寶莊嚴具，華鬘、塗香，鼓樂眾伎，隨心所翫，皆令滿足。

「曼殊室利！是爲彼世尊藥師琉璃光如來、應、正等覺行菩薩道時，所發十二微妙上願。

「復次，曼殊室利！彼世尊藥師琉璃光如來行菩薩道時，所發大願，及彼佛土功德莊嚴，我若一劫、若一劫餘，說不能盡。然彼佛土，一向清淨，無有女人，亦無惡趣，及苦音聲；琉璃爲地，金繩界道，城、闕、宮、閣、軒、窗、羅網，皆七寶成；亦如西方極樂世界，功德莊嚴，等無差別。於其國中，有二菩薩摩訶薩：一名日光遍照，二名月光遍照。是彼無量無數菩薩眾之上首，次補佛處，悉能持彼世尊藥師琉璃光如來正法寶藏。是故曼殊室利！諸有信心善男子、善女人等，應當願生彼佛世界。」

爾時，世尊復告曼殊室利童子言：「曼殊室利！有諸眾生，不識善惡，惟懷貪吝，不知布施及施果報，愚癡無智，闕於信根，多聚財寶，勤加守護。見乞者來，其心不喜，設不獲已而行施時，如割身肉，深生痛惜。復有無量慳貪有情，積集資財，於其自身尚不受用，何況能與父母、妻子、奴婢作使，及

來乞者？彼諸有情，從此命終生餓鬼界，或旁生趣。由昔人間曾得暫聞藥師琉璃光如來名故，今在惡趣，暫得憶念彼如來名，即於念時從彼處沒，還生人中；得宿命念，畏惡趣苦，不樂欲樂，好行惠施，讚嘆施者，一切所有悉無貪惜，漸次尚能以頭目手足血肉身分施來求者，況餘財物？

「復次，曼殊室利！若諸有情，雖於如來受諸學處，而破尸羅；有雖不破尸羅而破軌則；有於尸羅、軌則，雖得不壞，然毀正見；有雖不毀正見而棄多聞，於佛所說契經深義不能解了；有雖多聞而增上慢，由增上慢覆蔽心故，自是非他，嫌謗正法，爲魔伴黨。如是愚人，自行邪見，復令無量俱胝有情，墮大險坑。此諸有情，應於地獄、旁生、鬼趣流轉無窮。若得聞此藥師琉璃光如來名號，便捨惡行，修諸善法，不墮惡趣；設有不能捨諸惡行、修行善法，墮惡趣者，以彼如來本願威力令其現前，暫聞名號，從彼命終還生人趣，得正見精進，善調意樂，便能捨家趣於非家，如來法中，受持學處無有毀犯，正見多聞，解甚深義，離增上慢，不謗正法，不爲魔伴，漸次修行諸菩薩行，速得圓滿。

「復次，曼殊室利！若諸有情慳貪、嫉妒，自讚毀他，當墮三惡趣中，無量千歲受諸劇苦！受劇苦已，從彼命終，來生人間，作牛、馬、駝、驢，恆被鞭撻，飢渴逼惱，又常負重隨路而行；或得爲人，生居下賤，作人奴婢，受他驅役，恆不自

在。若昔人中曾聞世尊藥師琉璃光如來名號，由此善因，今復憶念，至心歸依。以佛神力，眾苦解脫，諸根聰利，智慧多聞，恆求勝法，常遇善友，永斷魔罥，破無明㲉，竭煩惱河，解脫一切生老病死憂愁苦惱。

「復次，曼殊室利！若諸有情好憙乖離，更相鬬訟，惱亂自他，以身語意造作增長種種惡業，展轉常爲不饒益事，互相謀害。告召山林樹塚等神；殺諸眾生，取其血肉祭祀藥叉、羅剎婆等；書怨人名，作其形像，以惡咒術而咒詛之；厭魅蠱道，咒起屍鬼，令斷彼命，及壞其身。是諸有情，若得聞此藥師琉璃光如來名號，彼諸惡事悉不能害，一切展轉皆起慈心，利益安樂，無損惱意及嫌恨心，各各歡悅，於自所受生於喜足，不相侵凌互爲饒益。

「復次，曼殊室利！若有四眾：苾芻、苾芻尼、鄔波索迦、鄔波斯迦，及餘淨信善男子、善女人等，有能受持八分齋戒，或經一年、或復三月受持學處，以此善根，願生西方極樂世界無量壽佛所聽聞正法而未定者，若聞世尊藥師琉璃光如來名號，臨命終時，有八大菩薩，其名曰：文殊師利菩薩、觀世音菩薩、大勢至菩薩、無盡意菩薩、寶檀華菩薩、藥王菩薩、藥上菩薩、彌勒菩薩。是八大菩薩乘空而來，示其道路，即於彼界種種雜色眾寶華中，自然化生。

「或有因此，生於天上，雖生天上，而本善根亦未窮盡，不復更生諸餘惡趣。天上壽盡，還生人間，或爲輪王，統攝四洲，威德自在，安立無量百千有情於十善道；或生刹帝利、婆羅門、居士大家，多饒財寶，倉庫盈溢，形相端嚴，眷屬具足，聰明智慧，勇健威猛，如大力士。若是女人，得聞世尊藥師琉璃光如來名號，至心受持，於後不復更受女身。

「復次，曼殊室利！彼藥師琉璃光如來得菩提時，由本願力，觀諸有情，遇眾病苦瘦攣、乾消、黃熱等病；或被厭魅、蠱毒所中；或復短命，或時橫死。欲令是等病苦消除，所求願滿。」

時彼世尊入三摩地，名曰除滅一切眾生苦惱。既入定已，於肉髻中出大光明，光中演說大陀羅尼曰：「南無薄伽伐帝　鞞殺社　窶嚕薜琉璃　鉢喇婆　喝囉闍也　怛陀揭多耶　阿囉訶帝　三藐三勃陀耶　怛姪他　唵　鞞殺逝　鞞殺逝　鞞殺社　三沒揭帝　娑訶」。爾時，光中說此咒已，大地震動，放大光明，一切眾生病苦皆除，受安隱樂。

「曼殊室利！若見男子、女人有病苦者，應當一心爲彼病人，常清淨澡漱，或食、或藥、或無蟲水，咒一百八遍，與彼服食，所有病苦悉皆消滅。若有所求，至心念誦，皆得如是無病延年；命終之後，生彼世界，得不退轉，乃至菩提。是故曼殊

室利！若有男子、女人，於彼藥師琉璃光如來，至心殷重，恭敬供養者，常持此咒，勿令廢忘。

「復次，曼殊室利！若有淨信男子、女人，得聞藥師琉璃光如來、應、正等覺所有名號，聞已誦持。晨嚼齒木，澡漱清淨，以諸香華，燒香、塗香，作眾伎樂，供養形象。於此經典，若自書，若教人書，一心受持，聽聞其義。於彼法師，應修供養：一切所有資身之具，悉皆施與，勿令乏少。如是便蒙諸佛護念，所求願滿，乃至菩提。」

爾時，曼殊室利童子白佛言：「世尊！我當誓於像法轉時，以種種方便，令諸淨信善男子、善女人等，得聞世尊藥師琉璃光如來名號，乃至睡中亦以佛名覺悟其耳。世尊！若於此經受持讀誦，或復爲他演說開示；若自書、若教人書；恭敬尊重，以種種華香、塗香、末香、燒香、花鬘、瓔珞、旛蓋、伎樂，而爲供養；以五色綵，作囊盛之；掃灑淨處，敷設高座，而用安處。爾時，四大天王與其眷屬，及餘無量百千天眾，皆詣其所，供養守護。世尊！若此經寶流行之處，有能受持，以彼世尊藥師琉璃光如來本願功德，及聞名號，當知是處無復橫死；亦復不爲諸惡鬼神奪其精氣，設已奪者，還得如故，身心安樂。」

佛告曼殊室利：「如是！如是！如汝所說。曼殊室利！若有淨

信善男子、善女人等，欲供養彼世尊藥師琉璃光如來者，應先造立彼佛形像，敷清淨座而安處之。散種種花，燒種種香，以種種幢旛莊嚴其處。七日七夜，受持八分齋戒，食清淨食，澡浴香潔，著新淨衣，應生無垢濁心，無怒害心，於一切有情起利益安樂，慈、悲、喜、捨平等之心，鼓樂歌讚，右遶佛像。復應念彼如來本願功德，讀誦此經，思惟其義，演說開示。隨所樂求，一切皆遂：求長壽，得長壽；求富饒，得富饒；求官位，得官位；求男女，得男女。

「若復有人忽得惡夢，見諸惡相：或怪鳥來集：或於住處百怪出現。此人若以眾妙資具，恭敬供養彼世尊藥師琉璃光如來者，惡夢、惡相諸不吉祥，皆悉隱沒，不能為患。或有水、火、刀、毒、懸險、惡象、獅子、虎、狼、熊、羆、毒蛇、惡蠍、蜈蚣、蚰蜒、蚊、虻等怖；若能至心憶念彼佛，恭敬供養，一切怖畏皆得解脫。若他國侵擾，盜賊反亂，憶念恭敬彼如來者，亦皆解脫。

「復次，曼殊室利！若有淨信善男子、善女人等，乃至盡形不事餘天，唯當一心歸佛、法、僧，受持禁戒：若五戒、十戒、菩薩四百戒、苾芻二百五十戒、苾芻尼五百戒。於所受中或有毀犯，怖墮惡趣，若能專念彼佛名號，恭敬供養者，必定不受三惡趣生。或有女人臨當產時，受於極苦；若能至心稱名禮讚，恭敬供養彼如來者，眾苦皆除。所生之子，身分具足，形

色端正，見者歡喜，利根聰明，安隱少病，無有非人奪其精氣。」

爾時，世尊告阿難言：「如我稱揚彼世尊藥師琉璃光如來所有功德，此是諸佛甚深行處，難可解了，汝爲信不？」

阿難白言：「大德世尊！我於如來所說契經不生疑惑，所以者何？一切如來身語意業無不清淨。世尊！此日月輪可令墮落，妙高山王可使傾動，諸佛所言無有異也。

「世尊！有諸眾生信根不具，聞說諸佛甚深行處，作是思惟：云何但念藥師琉璃光如來一佛名號，便獲爾所功德勝利？由此不信，還生誹謗。彼於長夜失大利樂，墮諸惡趣，流轉無窮！」

佛告阿難：「是諸有情若聞世尊藥師琉璃光如來名號，至心受持，不生疑惑，墮惡趣者無有是處。

「阿難！此是諸佛甚深所行，難可信解；汝今能受，當知皆是如來威力。阿難！一切聲聞、獨覺，及未登地諸菩薩等，皆悉不能如實信解，唯除一生所繫菩薩。阿難！人身難得；於三寶中，信敬尊重，亦難可得；聞世尊藥師琉璃光如來名號，復難於是。

「阿難！彼藥師琉璃光如來無量菩薩行，無量善巧方便，無量廣大願；我若一劫、若一劫餘而廣説者，劫可速盡，彼佛行願，善巧方便無有盡也！」

爾時，眾中，有一菩薩摩訶薩，名曰救脫，即從座起，偏袒右肩，右膝著地，曲躬合掌而白佛言：「大德世尊！像法轉時，有諸眾生爲種種患之所困厄，長病羸瘦，不能飲食，喉脣乾燥，見諸方暗，死相現前，父母、親屬、朋友、知識啼泣圍遶；然彼自身臥在本處，見琰魔使，引其神識至於琰魔法王之前。然諸有情，有俱生神，隨其所作若罪若福，皆具書之，盡持授與琰魔法王。爾時，彼王推問是人，計算所作，隨其罪福而處斷之。時彼病人親屬、知識，若能爲彼歸依世尊藥師琉璃光如來，請諸眾僧轉讀此經，燃七層之燈，懸五色續命神旛，或有是處彼識得還，如在夢中明了自見。或經七日、或二十一日、或三十五日、或四十九日，彼識還時，如從夢覺，皆自憶知善不善業所得果報；由自證見業果報故，乃至命難，亦不造作諸惡之業。是故淨信善男子、善女人等，皆應受持藥師琉璃光如來名號，隨力所能，恭敬供養。」

爾時，阿難問救脫菩薩曰：「善男子！應云何恭敬供養彼世尊藥師琉璃光如來？續命旛燈復云何造？」

救脫菩薩言：「大德！若有病人欲脫病苦，當爲其人，七日七

夜受持八分齋戒。應以飲食及餘資具，隨力所辦，供養苾芻僧。晝夜六時，禮拜行道，供養彼世尊藥師琉璃光如來。讀誦此經四十九遍，燃四十九燈；造彼如來形像七軀，一一像前各置七燈，一一燈量大如車輪，乃至四十九日光明不絕。造五色綵旛，長四十九搩手，應放雜類眾生至四十九，可得過度危厄之難，不爲諸橫惡鬼所持。

「復次，阿難！若刹帝利、灌頂王等，災難起時，所謂：人眾疾疫難、他國侵逼難、自界叛逆難、星宿變怪難、日月薄蝕難、非時風雨難、過時不雨難。彼刹帝利、灌頂王等，爾時應於一切有情起慈悲心，赦諸繫閉。依前所說供養之法，供養彼世尊藥師琉璃光如來。由此善根及彼如來本願力故，令其國界即得安隱，風雨順時，穀稼成熟，一切有情無病歡樂。於其國中，無有暴惡藥叉等神惱有情者，一切惡相皆即隱沒；而刹帝利、灌頂王等壽命色力，無病自在，皆得增益。

「阿難！若帝后、妃主、儲君、王子、大臣、輔相、中宮、綵女、百官、黎庶，爲病所苦，及餘厄難。亦應造立五色神旛，燃燈續明，放諸生命，散雜色華，燒眾名香；病得除愈，眾難解脫。」

爾時，阿難問救脫菩薩言：「善男子！云何已盡之命而可增益？」救脫菩薩言：「大德！汝豈不聞如來說有九橫死耶？是

故勸造續命旛燈，修諸福德，以修福故，盡其壽命不經苦患。」阿難問言：「九橫云何？」救脫菩薩言：「若諸有情得病雖輕，然無醫藥及看病者，設復遇醫，授以非藥，實不應死而便橫死。又信世間邪魔外道、妖孽之師妄説禍福，便生恐動，心不自正，卜問覓禍，殺種種眾生，解奏神明，呼諸魍魎，請乞福祐，欲冀延年，終不能得。愚癡迷惑，信邪倒見，遂令橫死入於地獄，無有出期，是名初橫。二者，橫被王法之所誅戮。三者，畋獵嬉戲，耽淫嗜酒，放逸無度，橫爲非人奪其精氣。四者，橫爲火焚。五者，橫爲水溺。六者，橫爲種種惡獸所噉。七者，橫墮山崖。八者，橫爲毒藥、厭禱、咒詛起屍鬼等之所中害。九者，飢渴所困，不得飲食而便橫死。是爲如來略説橫死，有此九種，其餘復有無量諸橫，難可具說！

「復次，阿難！彼琰魔王主領世間名籍之記，若諸有情，不孝五逆，破辱三寶，壞君臣法，毀於信戒，琰魔法王隨罪輕重，考而罰之。是故我今勸諸有情，燃燈造旛，放生修福，令度苦厄，不遭眾難。」

爾時，眾中有十二藥叉大將，俱在會坐，所謂：宮毘羅大將、伐折羅大將、迷企羅大將、安底羅大將、頞儞羅大將、珊底羅大將、因達羅大將、波夷羅大將、摩虎羅大將、眞達羅大將、招杜羅大將、毘羯羅大將。此十二藥叉大將，一一各有七千藥叉，以爲眷屬。

同時舉聲白佛言：「世尊！我等今者蒙佛威力，得聞世尊藥師琉璃光如來名號，不復更有惡趣之怖。我等相率，皆同一心，乃至盡形歸佛法僧，誓當荷負一切有情，爲作義利，饒益安樂。隨於何等村城國邑，空閑林中，若有流布此經，或復受持藥師琉璃光如來名號恭敬供養者，我等眷屬衛護是人，皆使解脱一切苦難，諸有願求悉令滿足。或有疾厄求度脱者，亦應讀誦此經，以五色縷，結我名字，得如願已，然後解結。」

爾時，世尊讚諸藥叉大將言：「善哉！善哉！大藥叉將！汝等念報世尊藥師琉璃光如來恩德者，常應如是利益安樂一切有情。」

爾時，阿難白佛言：「世尊！當何名此法門？我等云何奉持？」佛告阿難：「此法門名説藥師琉璃光如來本願功德；亦名説十二神將饒益有情結願神咒；亦名拔除一切業障。應如是持！」

時，薄伽梵説是語已，諸菩薩摩訶薩及大聲聞，國王、大臣、婆羅門、居士、天龍、藥叉、揵達縛、阿素洛、揭路荼、緊捺洛、莫呼洛伽、人、非人等一切大眾，聞佛所説，皆大歡喜，信受奉行。

รายนามผู้ร่วมบริจาค สืบทอดพระพุทธธรรม

釋仁意	釋聖心	釋聖慕
釋仁心	釋聖規	王瑞君
釋聖日	釋聖莊	陳婵貞
釋聖清	釋聖造	
釋聖傑	釋聖鎮	

ตระกูลสิงห์โตทอง
ตระกูลชวพัฒนกุล
ตระกูลงามพิเชษฐ์
ตระกูลมณีปัทมเกตุ
ตระกูลหฤทัยวิจิตรโชค
คุณวนิวัลย์ วอกก์เกอร์
คุณเสน่ห์ - รัศมี อินทรโอภาส
คุณธีรพร อินทรโอภาส
คุณสิริพร อินทรโอภาส
คุณภานิตา เสลา
เด็กชายภาสกร เสลา
คุณเดียว เสลา
คุณสุทัศน์ - คุณปิ๊ด ชวพัฒนกุล และครอบครัว
คุณจิรวุฒิ - คุณต้อย และครอบครัว
คุณเลอพงศ์ - คุณติ๋ง และครอบครัว
คุณสันต์ศักย์(จรูญ) งามพิเชษฐ์
คุณกอบกูล วงศ์สุนทร
คุณปรเมศวร์ งามพิเชษฐ์

คุณเอกสิทธิ์ งามพิเชษฐ์
คุณไอลดา งามพิเชษฐ์
คุณเสกสรรค์ งามพิเชษฐ์
คุณคมกฤษ งามพิเชษฐ์
ส.ส.น.พ.วัลลภ ยังตรง
คุณณัฐฐา ทากาซากิ
คุณโนบูอะกิ ทากาซากิ
คุณเอริ ทากาซากิ
คุณลัดดา - สถาพร เฉลิมชัยวัฒนา
คุณวีรวัศ - อทิตยา ธเนศานนท์
คุณธนา ทวีเศรษฐ
คุณเสาวณี กองอังกาบ
คุณกมลทิพย์ แก้ววงศ์วัฒนา และครอบครัว
คุณสุภาพร เจียมรัตนกุล และครอบครัว
คุณกุลปราณี จิตราจุลนันท์ และครอบครัว
คุณสมพร เดชาคณิต และครอบครัว
คุณนริศา ตันยาภิรมย์ และครอบครัว
คุณวาสนา หิรัญแพทย์ และครอบครัว
คุณรุ่งนภา ลิ้มรุจิวัฒน์ และครอบครัว
คุณกัญญาภา เพียรไพศาลลิขิต และครอบครัว
คุณอัญชลี สิริภัทรคุณ และครอบครัว
คุณสมควร ไพบูลย์ธนะสิน
คุณธนศักดิ์ ไพบูลย์ธนะสิน
คุณกรวุฒิ ไพบูลย์ธนะสิน
คุณสุภาพร ไพบูลย์ธนะสิน
คุณเอกรัช มีศิริ
คุณทวีพร ไพบูลย์ธนะสิน

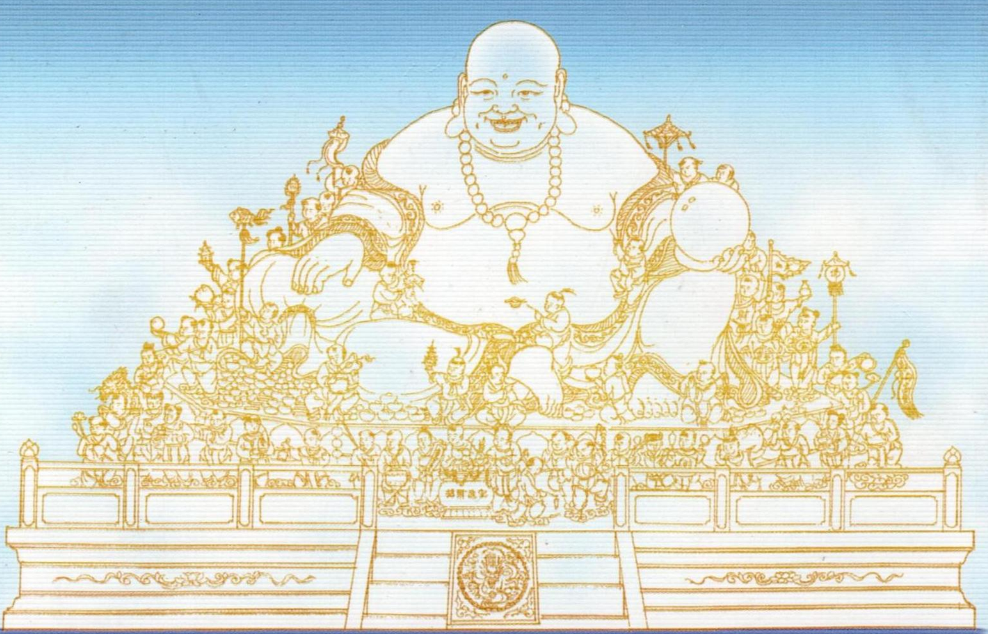
คุณศิริมา ไพบูลย์ธนะสิน
คุณศิริวรรณ ไพบูลย์ธนะสิน
คุณสุภาวรรณ ไพบูลย์ธนะสิน
คุณธันยพร บุณยอมรรัตน์
คุณศิริวรรณ กิตติธนนิรันดร์
คุณวรรณรัตน์ สุวัฒนนนท์
คุณสมหมาย เจริญศุข และครอบครัว
คุณนพรัตน์ ปิยธรรมานนท์
คุณวันชัย กรประเสริฐวิทย์
คุณวิไลวรรณ ต๊ะป๊ะห้วย
คุณกุ้ยกี แซ่เตียว
คุณบี้ ตั้งธรรมพิเชษฐ์
คุณลั้งซิม แซ่แบ้
คุณชาตรี มณีปัทมเกตุ
คุณพชรพรรณ วสุนธราธร
คุณย่าหงษ์ แซ่โซว
คุณวิศรุต วสุนธราธร
คุณลลินทิพย์ มณีปัทมเกตุ
คุณสุพรรษา มณีปัทมเกตุ
คุณรัชนก เพ็งคง
เด็กหญิงปุณฑริกา มณีปัทมเกตุ
เด็กชายภัทรพล มณีปัทมเกตุ
คุณภัทรกร การะพิมพ์
คุณสุกิจ แซ่ตั้ง
คุณกุง แซ่ตั้ง
คุณคมพัชร์ จึงประเสริฐ
คุณพิทยา ชาติวุฒิคุณ

คุณสรรนกรณ์ องอาจวาณิชย์
คุณศักดิ์ชัย องอาจวาณิชย์
คุณทนินวลัย องอาจวาณิชย์
คุณกนกกาญจน์ - คุณเชิงชาย มนโกศล และครอบครัว
คุณปุณยวีร์ โชติรพีพันธุ์
คุณธีราพัทธ์ โชติรพีพันธุ์
คุณณัฐจักร โชติรพีพันธุ์
คุณเรืองระวี โชติรพีพันธุ์
คุณภาวัต - คุณภาสิกา วงศ์อนุ
คุณกรกฎ ทรงสถาพรเจริญ
คุณธีรเชษฐ์ ฟูใจ
คุณธัญญ์นรี ฟูใจ
คุณจักรพงษ์ จันทรวิบูลย์
คุณภัคจิรา จันทรวิบูลย์
คุณปราณี โชติเกษตรวัฒนา
คุณนรา ภุมรินทร์
คุณวิมลศิริ เกิดวุฒิอารี
คุณผกาทิพย์ อักษรทิพย์
คุณไสว สมใจ
คุณศักดิ์ชัย แสนชื่นสกุล
คุณสุพจน์ คชชา
คุณวัชรพงษ์ คชชา
คุณวัชรีพร คชชา
คุณกิตติพงษ์ คชชา
คุณกฤษณะ ประเทืองสุขพงษ์
คุณณรงค์ศักดิ์ เทียนเห็ด
คุณพุทธินันท์ กานต์ศิริรัตน์

เด็กหญิงเมทินี เนาสราญวงค์
คุณรพงษ์ เบศรภิญโญวงศ์
คุณประจิม เจริญศิลป์
คุณวราภรณ์ สถาพรภิญโญ และครอบครัว
คุณเมธินันท์ ศุภโชคโอฬาร
คุณอิ้งชวน อู๋
คุณชลิยา วชิระอังกูร และครอบครัว
คุณปารเมศ นิทัศน์วิจิตร
คุณจุรินธร นิทัศน์วิจิตร และบุตร
คุณนันทพล วชิระอังกูร
คุณณัฐมน เศรษฐพิทยากุล และครอบครัว
คุณเตียง แซ่แต้
คุณดาราวรรณ เตชาชาญ
คุณอัมพร ลีอำนวยโชค
คุณพรทิพย์ ไชยศรี
คุณทรงศักดิ์ เตชาชาญ
คุณแพรสิรี เตชาชาญ
เด็กชายพสธร เตชาชาญ
คุณนิตยา ตรีเพชรกุล
คุณอังคณา - คุณวิรัตน์ คงทวีเลิศทรัพย์
คุณสาโรช กนกพิทยานนท์
คุณจันทิพา แซ่เฮ้ง
และผู้ไม่ประสงค์ออกนามทุกท่าน

พระเวทธรรมบาลโพธิสัตว์

พระศรีอารยเมตไตรยมหาโพธิสัตว์

大富貴歡喜佛

ประดิษฐาน ณ เขาพระอรหันต์พุทธบรรพต

開天羅漢佛光山

ต.นายาง อ.พิชัย จ.อุตรดิตถ์ (ถนนสายเอเชีย หลักกิโลเมตรที่ ๖๔)

จัดพิมพ์เพื่อขอพระราชทานน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเป็นพระราชกุศล

แด่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ครบ ๘๐ พรรษา

โดย

คณะศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ธรรม หมื่นคุณธรรมสถาน

พระไภษัชยคุรุไวฑูรยประภาตถาคตปูรวปณิธานสูตร

ภิกษุจีนวิศวภัทร (釋聖傑) แปล